

SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO
TARIFA REDUCIDA
Concesión 1551

Periódico de la Colectividad Yugoslava

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

NAROCNINA:

Za vse ameriške države in za celo leto \$ arg. 7.—; za pol leta \$ arg. 4.—

Dirección y Administración: GRAL. CESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3667 - Bs. Aires.

AÑO (Leto) XIII. BUENOS AIRES, 18 DE SEPTIEMBRE (SEPTEMBRA) DE 1942 Núm. (Štev.) 35

YUGOESLAVOS E ITALIANOS

Los yugoeslavos de la Venecia Julia están íntimamente convencidos de la posibilidad y mutua conveniencia de la colaboración entre Yugoslavia e Italia, pero bajo una condición fundamental: que los italianos dejen de pensar en fronteras estratégicas e históricas y renuncien para siempre a la idea de mantener subyugada a una población compacta yugoeslava que no quiere vivir bajo Italia. Ni bajo la Italia fascista de hoy, ni bajo la Italia de los italianos libres de mañana. Únicamente retirándose los italianos a su casa, a su suelo, podrán establecerse relaciones de buena vecindad entre los dos pueblos.

En 1866, Italia subyugó a 50.000 eslovenos de la "Venecia Eslovena", la comarca más occidental de los eslavos del sur; en 1920, con el tratado de Rapallo, sometió a otros 600.000 eslovenos y croatas de la "Venecia Julia"; en 1941, logró apoderarse, con la ayuda del ejército alemán, de una parte de la Eslovenia yugoeslava, con 330.000 habitantes, y de toda la Dalmacia. Estamos, pues, en presencia de un persistente avance de Italia — "el extranjero hambriento de tierra", como lo calificara Simon Gregorčič, poeta esloveno de la "Venecia Julia" — en suelo yugoeslavo.

Hoy, siguiendo el ejemplo teutón, las autoridades italianas están arrasando aldeas eslovenas y croatas y matando rehenes, en su infructuoso intento de sofocar la oposición armada de los guerrilleros que están luchando contra el invasor, de ambos lados de la frontera de Rapallo. Los yugoeslavos sufren, pero no ceden. Los amigos sinceros de la democracia y la libertad, encontrarán muy naturales y justas estas aspiraciones.

Una parte de los italianos emigrados en las Américas, dirigidos por el conde Sforza, ex ministro de relaciones exteriores de Italia, proclamaronse contrarios al fascismo y ostentan su adhesión a la causa de los Países Aliados. Creyendo en la sinceridad de este movimiento, el Comité de los Yugoslavos de la Venecia Julia de Buenos Aires invitó a "Italia Libre", en noviembre de 1941, a promover entre los italianos democráticos "el estudio desapasionado, libre de prejuicios y opiniones formadas, del problema de la Venecia Julia". Formuló esta invitación, convencido de que un estudio de esta naturaleza llevaría a los italianos libres a la lógica conclusión de que Italia debe renunciar a la Venecia Julia. Mas los italianos libres no se dieron por aludidos, y su jefe, el conde Sforza, seguía proclamando en los Estados Unidos de América la necesidad de que las Naciones Aliadas prometieran a Italia que sus fronteras no se tocarían en la futura conferencia de la paz. No cabe duda de que, hablando así, el conde Sforza se refiere a la frontera oriental de Italia, que él mismo impuso en Rapallo. Sus recomendaciones a los gobiernos aliados están, por lo tanto, dirigidas contra la libertad de los yugoeslavos de la Venecia Julia. No puede extrañar, pues, que el Comité de los Yugoslavos de la Venecia Julia, aprovechando la llegada del conde Sforza al congreso de "Italia Libre" en Montevideo, lo invitara, con una carta abierta, a aclarar públicamente su pensamiento en este asunto, de vital importancia para el entendimiento entre yugoeslavos e italianos.

El conde Sforza declaró al diario "Crítica" de Buenos Aires haber contestado a los amigos yugoeslavos de Buenos Aires por intermedio del órgano oficial de la asociación de los italianos libres. Hemos leído y repasado los últimos números de "Italia Libre", pero buscamos en vano la contestación del conde Sforza. En su lugar, aparecieron unas declaraciones del prof. Pecorini, presidente de "Italia Libre" de la Argentina, reprochándonos que estamos "confundiéndolo y falseando los hechos", y apareció una breve carta del conde Sforza a la "Defensa Nacional Yugoslava" de Montevideo, en la que afirma que "hay que mirar adelante", olvidando que él mismo está mirando atrás, tratando de salvar, con sus referidas recomendaciones, su obra de Rapallo.

Rechazamos los cargos que — confundiendo y falseando hechos notorios — nos hace el prof. Pecorini, y afirmamos:

1) que el tratado de Rapallo no fué "libremente concluido", como afirma el presidente de los italianos libres de la Argentina, sino fué impuesto a Yugoslavia con amenazas y engaño, según resulta, por ejemplo, de las revelaciones de Giolitti y de lo que el mismo conde Sforza lleva publicado sobre dicho documento;

2) que no es cierto que las persecuciones contra los yugoeslavos de la Venecia Julia empezaron recién bajo el gobierno fascista que "no ha cumplido con lo dispuesto por el tratado (de Rapallo), que obligaba a las dos naciones a la más amplia tolerancia cultural y racial en favor de los respectivos súbditos", sino es cierto que dichas persecuciones empezaron con la ocupación de la Venecia Julia y que la Italia de Giolitti y Sforza no quiso dar ninguna garantía a favor de sus nuevos, e involuntarios, súbditos de nacionalidad yugoeslava, ni en Rapallo ni posteriormente, cuando se la exigían los diputados socialistas en el parlamento italiano;

3) que no es cierto que "los yugoeslavos de la Venecia Julia deben saber que entre los condenados a muerte por el Tribunal Especial fascista, que se trasladó a Trieste, había también italianos, los que indudablemente luchaban contra el fascismo y no contra Italia", sino es cierto que los yugoeslavos saben y les consta que entre los condenados por el tribunal fascista en Trieste no hay ni un sólo italiano.

Constatamos que el conde Sforza, al declarar a "Crítica" que el problema de las fronteras no es más que una cuestión de "lápiz y goma", y al enseñar a la "Defensa Yugoslava" de Montevideo que "es menester trabajar por una Europa en la que las fronteras no tendrán sino una importancia arqueológica", trata tan sólo de evadir una respuesta a la pregunta que le formuláramos, porque no le interesa un entendimiento justo y sincero entre yugoeslavos e italianos. Al conde Sforza le interesa Rapallo.

Una amarga experiencia más.

EL COMITE DE LOS YUGOESLAVOS
DE LA VENECIA JULIA

Zavezniki smoterno uničujejo nemško vojno industrijo

Letalstvo je nesporno glavna sila sedanje vojne. Prav na svojo "Luftwaffe" os se Nemci zanašali, ko so se spustili v sedanjo vojno. Vedeli so, prav dobro, da je pripravljenost drugih držav povsem nezadostna, oni pa so že tedaj imeli 5000 letal pripravljenih in naloženih s strahotnimi bombami. Zato so bili Poljaki tako lahko poraženi: zato je bil nemški pohod proti severu tako nagel in poraz Francije tako nepričakovan.

Prav isto orožje, ki je Hitlerju dalo začetne zmage, mu bo vsekal tudi končni poraz. V treh letih vojske so zavezniki imeli časa dovolj, da so pohiteli z oboroževanjem in danes je že zavezniška aviacija nadkrilila totalitarsko tako po številu kot po kakovosti. Ne ve se, koliko letal ima Hitler. To se pa ve, da jih je toliko zgubil in jih vsak dan zgublja, da nikakor ne more več biti kos položaju na vseh boljšeih istočasno. Saj je celo značilno to, kako se paralelno vodi vojska na dveh, tako razdaljenih boljšeih kot sta Afrika in Rusija. Istočasno ne napadajo v obeh boljšeih, da morajo tako z istimi letali vršiti bojne poskuse na obeh boljšeih. Celopala se je čutila slabost nemškega letalstva ob poskusu zavezniške invazije v Dieppe, kamor so morali prignati vsa letala iz celega zasedene primorja zapadne Evrope, da so jih spravili 400 skupaj.

Številčno in tudi po bojni vrednosti zavezniki že nadkriljujejo. Posebno nevarna letala so postala "leteče trdnjave", ogromna letala ameriške konstrukcije, ki delajo Nemcem kar dvojno preglavico: vsipljejo jim debele bombe in — kar je za Hitlerja bolj koščljivo — so "nevarljiva". To seveda ne pomeni toliko, kot da bi jih ne bilo mogoče zbiti na tla, toda res je to, da je ta stvar neprimerno bolj težka, kot je z ostalimi letali. Nedavno tega je deset teh letečih trdnjav prišlo v boj z nemškimi letali. 50 nemških letal je šlo na tla, leteče trdnjave pa so smelo prožile svoje topove v zasledovalce in se vse vrnile. Ena je sicer res dobila 120 strelcev, toda vrnila se je brez nevarnih poškodb. To je trda uganka za Nemce, kako so te leteče trdnjave zgrajene.

Ti roji zavezniških letal so, ki brenče Hitlerju po ušesih in zato hiti z vojsko na Ruskem, ker dobro ve, da vsak dan je za en dan manj upanja na zmago, ker je sovražnik vsak dan nevarnejši.

Prav ti roji pa tudi delajo neprečeljno škodo Hitlerjevi vojni industriji. Citamo površna poročila o imenih nemških mest, ki so jih za-

vezniške bombe poškrpale z ognjenim dežjem in železno točo: Rostock, Osnabruck, Cassel, Köln, Frankfurt, Düsseldorf, Dortmund, Bremen, Königsberg, Gdiniya, Hamburg, Lübeck...

Ne vemo vseh posledic teh bombardiranj in je naravno, da se sedaj še ne občutijo tako živo, ker vojna produkcija je že preje založila bojišča, toda v nekaj mesecih se bo to vidno razodelo, ker bo začelo zmanjkovati bojnih sredstev.

Zavezniški načrt gre namreč za tem, da obteži in prepreči vojno produkcijo in zmede promet. Dosednje po tem načrtu se vrše bombardiranje nemških mest, ki bodo kmalu prišla v obupen položaj radi razdejanja in zmede, ki jo sejejo taki obiski. Kadar bo zavezniška industrija v stanju poslati vsako noč 1000 letal, tedaj bo pa Hitlerju odklenkalo.

In to upamo, da se bo kmalu zgodilo.

Se že pripravljajo na novo zimo

Berlincani so že zvedeli malo željeno novico, da je Hitler imenoval tri "zimске poveljnike" za boj proti "generalu Zimi". Vsakemu je odredil določeno nalogo. So seveda njegovi najbolj zaupni strategji, katerim je dal v pomoč najbolj sposobne osebe.

Prvi je Helder, vojni svetovalec Hitlerjev od začetka. Drugi je Jakob, ki je strokovnjak v obrambnih delih, tretji pa je Wietersheim, strokovnjak v prometnih zadevah.

Naloga prvega so bojni načrti. Resno je že začel z delom drugi, ki ima nalogo, da poskrbi za zimске vojašnice. To je važen problem. Pretekla zima je prav zato Nemce tako v živo zadela, ker niso bili zadostno zavarovani proti mrazu. Zato je pa že na delu odredba, da morajo vse javne ustanove poslati peči na Rusko, da morajo nemški krznarji od pondeljka do četrtega delati samo za vojne potrebe in jim za civilno prebivalstvo ostane samo še petek in sobota... pa še tedaj nimajo kož. Tudi je namenjeno, da bo vsaka hiša smela imeti samo eno sobo zakurjeno radi varčevanja z gorivom. Ističasno pa se pripravljajo obrambne utrdbe na črti, katero menijo čez zimo vzdržavati.

Tretji general ima na skrbi življenjske in vojne potrebščine. On mora organizirati dovoz za vojsko. V pretekli zimi je bilo to najbolj nerodno, da so "zmrzile" lokomotive, tanki in kamijoni. Letala se niso dala spraviti v delo, ker niso bila delana za take mrazove. Sedaj je pa že na delu silna industrija, da oskrbi nemška vozila s protisredstvi za čas zimskega mraza. Ona zima jim je z mrazom ne le zadržala promet,

temveč so v poskusih, da stroje pozenejo v pogon, nešteto lokomotiv in motorjev polomili.

Generali se pripravljajo na zimo, narod se pa v skrbeh povprašuje, kako bodo naslednjo zimo preživeli doma med tolikimi žrtvami in v negotovosti, kaj bo tej zimi sledilo. In zima je že tu. V Kavkazu je padel prvi sneg 12. septembra.

Stalingrad v nevarnosti

Stalingrad je, ko to pišemo, še vedno v ruski posesti, kljub temu, da Nemci napadajo s strahovito hito in pošiljajo vedno nove čete v boj. Nemškemu poveljstvu ni mar žrtev, ki jih zahtevajo ti napadi, njihov cilj je: osvojiti Stalingrad za vsako ceno.

S prav posebno silo so se vrgli severno-vzhodno od tega mesta, kjer jim je uspelo dospeti do predmestja. Sedaj se tam vršijo strašni boji. Nemci si morajo osvajati ulico za ulico, hišo za hišo, katere so Rusi spremenili v prave trdnjave. Ruski vojski pomaga tudi civilno prebivalstvo.

Hudo napadajo Nemci tudi vzhodno, a jih Rusi krepko odbijajo.

Na vsak način pa je Stalingrad v resni nevarnosti in zna se zgoditi, da ga Nemci osvojejo.

Ugodnejši za Ruse pa je položaj pri Rzevu, kjer so pravkar dosegli lep uspeh.

Rusi bombardirali Trst in Zagreb

Iz švice je prišlo sporočilo od 10. septembra, da so ruska letala bombardirala Trst. Vrgla so veliko količino bomb, katere so napravile precejšnjo škodo v pristanišču.

Istega dne so ruska letala bombardirala tudi Zagreb, kakor poročajo italijanski viri, ter spustila na mesto 9 bomb. Ubiti sta bili pri tem dve osebi, materialna škoda pa je velika.

Italijansko poročilo pravi, da je bil bombardiran "delavski" del mesta. Čudno, da poročilo ni javilo, da so bombardirali cerkve, šole in bolnišnice, kakor je to navada totalitarcev. A nam se pa zdi, da so letala vrgla bombe na industrijski del mesta, na tvornice, v katerih se izdeluje vojni material za Nemce in Italijane. In to je verjetno tudi iz tega, ker sta bila samo dva mrtva, ker bi v drugem slučaju žrtve bile gotovo večje. Ubita sta bila gotovo nočna stražarja tvornice ali "vstaša".

Letala, ki so bombardirala Trst in Zagreb so priletela iz Rusije čez Madžarsko.

Ta vest sicer še ni potrjena, a utegne biti resnična.

Ljubljana je zgubila značaj slovenskega mesta

Nekoč smo že pisali, da so Italijani nekaterim ulicam odvzeli naša imena in jih nadomestili z italijanskimi.

Italijanska agencija iz Ljubljane poroča 30. avgusta, da so še druge ulice dobile italijanska imena. Tako so ulice: Verdi, Puccini, Petrarca, Marconi, Divisione Isonzo itd.

Z zamenjavo ulic s slovenskimi imeni in nastavljanjem italijanskih, Ljubljana izgublja lice še pred kratkem popolnoma slovenskega mesta.

Vesti iz organizacij

Prireditev "Slovenskega doma"

V NEDELJO 18. OKTOBRA 1942 leta ob 4 uri popoldne se bo vršila v že znani ARMENSKI DVORANI, ulica ACEVEDO 1353, prireditev Slovenskega doma.

Prireditev bo nekaj novega in posebnega, kar bo brezdvomno privabilo mnoge naše ljudi, da to izredno prireditev vidijo.

Ker bo torej prireditev nadvse privlačna in bo vdeležba gotovo velika, naj se druga društva v svojo lastno korist na to ozirajo in naj ne prirede na ta dan niti najmanjše zabave.

Ker pa je prireditev "Slovenskega doma", katera bo torej 18. OKTOBRA v ARMENSKI DVORANI najavljena že par mesecev, upamo, da so se društva z ozirom na to, že vzporedila.

Rojaki in rojakinje! Pomnite, da bo v nedeljo 18. oktobra, ob 4 uri popoldne v že znani Armenski dvorani, ulice ACEVEDO 1353, velika in izredna prireditev, zato posetite jo!

Prireditev Slovenske šole

SLOVENSKA ŠOLA NA PATERNALU bo priredila veliko prireditev v NEDELJO dne 8. NOVEMBRA ob 4 uri pop. v Armenski dvorani ulica ACEVEDO 1353.

Društva so naprosena da vzamejo to na znanje in da ta dan ne prirejajo svojih prireditev.

IZ CORDOBE Obletnica društva "Edinost"

V soboto 5. septembra je obhajalo društvo "Edinost" v Córdoba drugo obletnico svoje ustanovitve.

Da se ta dan primerno proslavi, je odbor sklenil napraviti nekaj društven praznik. Vršila se je tedaj 5. t. m. v ta namen mala društvena večerja, katere se je udeležilo članstvo in precej nečlanov.

Po končani večerji je tov. predsednik v kratkem govoru orisal delovanje društva tekom teh dveh let ter poživljal članstvo, da pridno vztraja in se udejstvuje še agilnejše na društvenem polju.

Tajnik tov. Fir je v svojem govoru povdaril, da bo treba pričeti z zidanjem Slovenskega doma. Zato pa je potrebno denarja. Tega pa ni, če članstvo ne plačuje redno članarine. Prosil je radi tega navzoče članstvo, da se zaveda dolžnosti in redno plačuje članarino, ker le tako bomo kmalu imeli svoj društven dom.

Po končanih govorih je stric Nardin nategnil svoj meh in se je pričela zabava, ki je v najboljšem razpoloženju končala šele proti jutru.

SMRTNA KOSA V CORDOBI

Dne 14. septembra t. l., je za vedno odšel od nas naš dober prijatelj Alojzij Francetič, doma iz Vogerskega pri Gorici, star šele 59 let.

Pokojni zapušča tukaj soprogo, sine Emila, Stanislava, Jordana in hčer Elviro. Poleg tega tudi več sorodnikov.

Pokojni Francetič je bil ljubljen od vsih, ki so ga poznali. Mnogo je trpel in vse radovoljno prenašal ves čas svoje bolezni. Sedaj ko bi bil kaj lažje in boljše živel, ker so otroci že precej odrasli, je šel v večnost.

Torej prijatelj Alojzij naj Ti bo lahka argentinska gruda in v miru počivaj, a ostali družini pa naše iskreno sožalje!

Objave Primorskega odbora

Corrientes 3114
BUENOS AIRES.

Kralj. poslaništvo ima čast potrditi, da je prejelo od g. Ivana Berginca znesek 100.00 (ensto) pesov, nabranih za jugoslovanske vojne vjetnike na komemoraciji bazoviških žrtev, katero sta priredila "Slovenski Dom" in "Primorski odbor" dne 6. t. m., s sodelovanjem Gosp. podp. društva z Ville Devoto in Jugosl. društva "Samopomoč".

Kralj. poslaništvo se najlepše zahvaljuje za ta prispevek primorskih in drugih rojakov in prosi "Slovenski Dom" in "Primorski Odbor", naj blagovolita njegovo hvaležnost tolmačiti darovalcem.

ODPRAVNIK POSLOV:
Svetnik:
Dr. Filip M. Dominiković

Prejemajo li vojni vjetniki pošiljke?

Z ozirom na vesti v nekaterih tukajšnjih listih, da Nemci ne dopuščajo, da bi pošiljke z življenjskimi potrebščinami, poslani za naše vojne vjetnike, prišle v njih roke, se je radi teh vesti tukajšnje naše poslaništvo obrnilo na kr. vlado in prosila pojasnila v tej zadevi. Poslaništvo je nato od ministra socialne

politike in narodnega zdravja prejelo sledeči odgovor:

Mednarodni odbor Rdečega Križa v Zenevi dostavlja za vse zavoje, ki se polljejo v vjetniška taborišča potroila o prejemu zavojev, podpisana po poverjenikih taborišča, ki so naši častniki ali vojaki. Do sedaj se ni moglo zaslediti nobeno zloupotrebljenje z zavoji od strani nemških in italijanskih vlasti.

PISMO NA UPRAVO "SLOVENSKEGA LISTA"

Rojak nam je predal pismo, ki mu ga je poslal prijatelj, katero se glasi takole:

Pisano, 4. sept. 1942.
Cenjena uprava Slovenskega lista!
Ne vem, kje so dobili moj naslov, da so mi že parkrat poslali Njivo. Meni se prav nič ne dopade tisto, kar pišejo v Njivi, ker so zmirom notri prepiri in napadi.

V Njivi sem bral napade na Slovenski list, ki sem ga prej dobival, pa se mi ni nič posebno dopadel in sem ga pustil.

Sedaj pa, ko sem videl, da ga v Njivi napadajo, sem si začel misliti, da mora biti Slovenski list gotovo v dobrih rokah, pa sem sklenil si ga naročiti.

Prosim zato, da mi ga pošljete, za sedaj za pol leta.

Vas pozdravljam s spoštovanjem
J. M.

BOLAN ROJAK

V bolnišnici Ramos Mejía se nahaja naš rojak Janež Ivan, doma iz Žabč pri Tolminu. Bolnik je v dvorani 6, postelja 36.

Rojake in prijatelje prosi, da ga obiščejo.

Jugoslovanska radio-ura

Prenos jugoslovanske radio-ure je ob sobotah od 4 in pol do 5 ure popoldne na postajo L S 2 Radio Prieto.

Rojaki in rojakinje, poslušajte naš radio prenos.

Resultados del Congreso

Dadas las circunstancias que nos han sido impuestas, el Congreso Eslavo no pudo realizar sus sesiones. Pero eso no significa que el Congreso ha fracasado. Todo lo contrario. Moralmente el Primer Congreso Eslavo ha sido un triunfo que superó los cálculos de los más optimistas de sus organizadores. Buenos Aires ha sido invadido por los delegados eslavos procedentes de todas partes de la República Argentina y de las repúblicas vecinas. Desde los más importantes centros industriales y agrícolas donde los laboriosos habitantes eslavos de esta generosa tierra Argentina emplean su energía e inteligencia, construyendo la felicidad de este país, hasta los más lejanos y olvidados rincones de la república, donde nuestros hermanos están empeñados de colocar las primeras piedras del progreso, han llegado delegados al Primer Congreso Eslavo. Han llegado con plena e inquebrantable fé en los propósitos de este histórico acontecimiento para todos los eslavos de la Argentina y toda Sud América. Más de trecientas entidades eslavas se odhirieron al Congreso, enviando a más de 400 delegados. Las entidades que no lo hicieron son una minoría que no llega ni al 5% de la totalidad de las entidades eslavas. De ellas no vale la pena ni hablar.

Todos los delegados obraban como un solo hombre. Pensaban como un solo hombre. Tenían una sola voluntad. Estaban guiados por idénticos propósitos. Esta voluntad de unidad; esta fé ciega en el porvenir y en el triunfo de nuestra causa que es la libertad, la justicia y la prosperidad y su ejemplar disciplina de hombres conscientes de su deber, han sido demostradas en todas partes donde los delegados se encontraban: En el magnífico festival, en la sede del Comité, en el banquete dado en honor de ellos, en el cariño que ponían en el distintivo del Congreso, dándole un significado simbólico etc.

Pero no es sólo eso. El Congreso Eslavo no ha sido un acontecimiento aislado, entre los eslavos. Numerosas entidades democráticas y personalidades prominentes, de todas partes del mundo, han enviado sus calurosas adhesiones al Congreso.

El Primer Congreso Eslavo no pudo sesionar, pero, como hemos dicho, su éxito moral es rotundo y de un valor incalculable.

Los delegados han entendido, sin sesionar juntos, cual es su deber histórico que tienen que cumplir. Ellos se han ido con redoblado entusiasmo, con una voluntad férrea, con una fé inquebrantable y con una convicción clara ante su inmediato deber a cumplir: UNIR a la Gran Familia Eslava en el lugar donde residen, dejando al lado todas las diferencias sociales, políticas, religiosas y de toda otra índole y, así unidos, forjar su propia felicidad y la de sus hijos; UNIRSE para poder colaborar, en la mejor forma posible, con el Gran Pueblo Argentino, cuyo bienestar es también nuestro bienestar y para aportar algo en su unidad nacional; UNIRSE para poder solidarizarse mejor, moral y materialmente, con nuestros heroicos hermanos, allende el océano, que vierten su sangre en ríos por la libertad de nuestros tan sufridos pueblos, por la independencia de nuestras Patrias sojuzgadas, por el bien de toda la humanidad.

COMISION EJECUTIVA del Comité pro Unidad de los Eslavos en la Argentina

ZAKONSKI PAR dobi: dve sobi, kuhinjo in kopalnico. Malo dela: snažiti dvorišča, paziti na vrata do 1 ure pop. Enkrat na teden streže na mizo. Kupuje dnevno potrebščin na trgu. Ne sme pa biti starejša od 35 let. Lahko imata enega otroka. Mož dela zunaj.

Informacije: Warnes 2215, dep. 2.

Krojačnica "Gorica"
Franc Leban
WARNES 2191 Bs. Aires
Nasproti postaje La Paternal

Gospodarsko Podporno Društvo Slovencev Vabi

Vse cenjene rojake in rojakinje na.

VELIKO POMLADANSKO PRIREDITEV

katera se bo vršila dne 3. OKTOBRA ob 9 uri zvečer, v društvenih prostorih, ulica SIMBRON 5148, s sledečim bogatim

S P O R E D O M :

- 1) Otvoritev: Godba.
- 2) Mladinski mešan zbor: "BRATCI VESELI", pod vodstvom Vencelja Lazarič.
- 3) H. Volarič: "V ZVEČER", mešan zbor, pod vodstvom Jakoba Krebelj.
- 4) Narodna: "NA VRTNI GREDI", mešan zbor.
- 5) Deklamacija.
- 6) Deklamacija: H. Gagliardi: "MADRE", izvaja Dolci.
- 7) Ksaver Meško: Dramska slika v treh dejanjih:

"MATI"

pod vodstvom gospe EMILJE BAJT.

SVIRA SLOVENSKI ORKESTER "ISTRA"

Po končanem sporedu, prosta zabava in bogat srečolov, do 4 ure zjutraj.

Vljudno vabi že sedaj

ODBOR G.P.D.S.

Ksaver Meško je v tej igri pokazal globoko ljubezen do svojega naroda ter skrbi in trpljenje matere, ko se vsiljuje potujčevanje v družino. Tako je tudi Strelčeva družina, v kateri je polno ljubezni do svoje domovine, razen sina Milana, kateri je ves nagnjen za tuji svet, v katerem se je on izobraževal.

Rejenka Silva, pri Strelčevih, dasi eiganske krvi, ljubi tudi svoj narod, zato odločno odbija Milana, ki jo ljubi, ker tako omalovažuje slovenski narod, zato se Silva raje poda zopet k eiganom. Radi te Silvine odločnosti izvrši Milan umor ter mora v zapor.

Logar Križnik, viden sovražnik, vsega kar je slovenskega zasubni Tinko Strelčevu, a ta verna Slovenka, ga zavrne. Sin Ivan, sedmošolec, je radi neke domorodne demonstracije izključen iz šol ter zapusti vse in se poda v svet.

Tako zadeva ubogo Strelčevu, mater udarec za udarecem. In ko bi ji morali biti otroci v pomoč in tolažbo, jo ostavijo samo staro in bolešno. Milan, ki ji je zadal najglobljo rano, se vrne po nekaj letih skesan, ubit in bolan na smrt in še isto noč umrje v maternem naročju.

To je kratka vsebina igre "MATI".

Slovenci doma in po svetu

VESTI IZ ZASUŽNJENEGA OZEMLJA

Senator Ivan Hribar

Kakor je že znano, je Ivan Hribar, znani slovenski pisatelj in politik, dne 18. aprila 1941. izvršil samomor. Pustil je poslovilno pismo, ki se začneja tako:

Le tujcu sreče svit bo žaril,
Ošabno bodejo nosili glave,
V Sloveniji bo tujec gospodaril,
Beseda tuja, tujčeve postave.

Da neha me skeleti le-ta rana,
Posnel Katona bodem ūtlačana.
Manj strašna noč bo v črne zemlje
krili,
Kot so pod svetlim soncem sužnji
dnovi.

V pismu dalje pravi, da genij slovanstva še živi in da ima trdno vero, da bo tudi to izdajstvo kaznovano. Končuje:

"Moja visoka starost pa ne daje upanja, da še dočakam tega. Zato se strnem z Vesolstvom, čigar neizrekljivo majhen delec sem. Živelo slovanstvo!"

Ivan Hribar se je rodil 19. septembra 1851 v Trzinu. Nižjo gimnazijo je dovršil v Ljubljani. Služboval je od leta 1870 kot uradniški prasko banke Slavije in v letih 1876—1919 kot njen ravnatelj v Ljubljani.

Ivan Hribar je bil dolga desetletja med najvidnejšimi javnimi delavci med Slovenci in Slovani. Sodeloval je skoraj pri vseh narodnih kulturnih gibanjih. Bil je pisatelj, urednik, politik, gospodarnik, socialni delavec.

Pred prvo svetovno vojno je zlasti kot ljubljanski župan imel mnogo zaslug za razvoj Ljubljane (1896—1910). Za časa njegovega županovanja se je izpopolnil ljubljanski vodovod, plinarna, elektrarna, električna cestna železnica, prvo ljudsko kopališče, in je bil zgrajen žrnjski most.

V kranjskem deželnem zboru je zastopal Ljubljano do 1. 1906. Stavil je celo vrsto koristnih predlogov in v mnogih ozirih uspel. V državnem zboru je zastopal Ljubljano od 1907—1911.

Leta 1890 je zahteval združitev vseh slovenskih pokrajin v eno celoto, kar je deželni predsednik Winkler označil za neizvedljivo. Tudi je podal predlog za ustanovitev ljubljanskega vseučilišča. Zahteval je uvedbo slovenščine v šole.

Pisateljstvo je začel pri "Zgodnji Danici" s pesmimi, ki jih je večinoma prevajal. Pozneje je sodeloval pri raznih listih, 1934 je pa ustanovil in okoli 13 let urejeval "Slovana", številne članke je objavil v "Slovenskem Narodu", ki mu je obnem z Ivanom Tavčarjem doleal smer.

V politiki je bil zastopnik radikalne in vseslovenske struje ter bil v odkritem boju z zastopniki in

predstavniki tedanje avstrijske politike, zlasti z Winklerjem. Snoval je vsestranski gospodarski napredok Slovenije in stavljal predloge za nove železnice, kmetijske šole, hranilnice in banke.

Po polomu Avstrije je bil podpredsednik Narodnega sveta v Ljubljani, član Narodnega Vijeća v Zagrebu ter ustavotvorne skupščine. Med Slovenci je organiziral srbsko Narodno-radikalno stranko. V letih 1919—1921 je bil pooblaščen minister in poslanik kraljevine SHS v Pragi, od 1921—1923 pa pokrajinski namestnik v Ljubljani. Leta 1925 je odložil predsedstvo mestnega odbora in se umaknil iz političnega življenja. Zelo zanimivo je njegovo delo "Spomini", v katerem je obdelal s svojega gledišča važen del slovenske zgodovine.

Slovenija se noče pokoriti Italijanom

Z italijansko-švicarske meje javljajo, da so italijanske zasedbene oblasti v Sloveniji podvzele ponovne ukrepe proti narodnim borbem. Glavni namen te ponovne ofenzive je ta, da se zavaruje železniški promet na progi Trst-Ljubljana-Zagreb. Ta proga je večkrat napadena in porušena ter se vršijo napadi tudi na vlake, kateri vozijo nafto iz Rumunije za Italijane in Nemce v Afriki. Vsak dan gre po tej progi od 6 do 8 vlakov s 30 vagoni, toda prav malo jih dospe na namenjeno mesto. Večina teh vržejo borce preje v zrak.

Radi tega so tedaj zadnje dni poslali Italijani vse vzdolž proge od Trsta do Ljubljane veliko vojno ekspedicijo, obstoječo od pehote, tankov, topništva in letal, da odbijejo napade narodnih borcev na progo. Borcem pomaga pri tem prebivalstvo bližnjih in tudi oddaljenejših vasi.

Vse to dokazuje, da se vrše v Sloveniji, to je po Notranjski, hude in krvave borbe med Italijani in našimi ljudmi. Italijani se pa za pomoč prebivalstva borbem hudo maščujejo. Predno gredo v kako sumljivo vas, jo bombardirajo z letali in topništvom. In šele, ko je vas že vsa v razvalinah in se jim dozdeva da je skoro vse prebivalstvo pobito, gredo v vas, kjer pa že ne najdejo drugega kot mrtno in ranjeno. Borce in drugi so že odšli na varnejši kraj, od koder se branijo in napadajo.

STRAHOTĚ V HRVATSKI

Agencija Havas-Offi poroča, da je ustaško vojno sodišče v Vukovaru obsodilo na smrt 22 oseb. Obsojenci, med katerimi so bili sami mladi ljudje, več deklet in žen, so bili takoj po obsodbi ustreljeni.

Vojno sodišče je te ljudi obsodilo na smrt zato, kakor je rečeno v obtožnici, ker so nepostavno nosili orožje, donasali pisma in druga sporočila ter zdravila borecem. Konečno še, da so poslušali radio iz Londona in širili vznemirljive vesti.

Hrvatski kmetje se upirajo vstašem

Bern. — Iz švicarskih krogov jugoslovanskih diplomatov prihajajo vesti o velikih kmečkih uporih v vsej Hrvatski proti vstašem in italijanskim okupacijskim četam.

Po podatkih iz teh krogov se mnoge vasi dvigajo k uporu, da bi se maščevale za plenjenje hrane, ki jo ropajo vstaški oddelki hrvatskega kvizlinga Paveliča.

Istočasno so se hrvatski kmetje v severnem delu države v okolici Vinkovcev dvignili proti privilegirani nemški manjšini in nemško prebivalstvo prisilili, da se izseli.

Isti jugoslovanski krogi trdijo, da odpor proti nasilnemu odvzemanju hrane bolj in bolj raste. Vas Talnik so kmetje oblegali dva tedna, dokler se močnim vstaškim oddelkom ni posrečilo premagati napadalec in osvoboditi vas. V okolici Donje Stubice soo boroženi kmetje po krvavi bitki pregnati vstaške roparje hrane.

Po sedanjih poročilih povzročajo ropanje hrane in druga nasilja proti prebivalstvu med ljudstvom upore proti Paveličevemu režimu. Jugoslovanski krogi poročajo, da je samo v vasi Delnice pred kratkim prešlo okrog 8000 hrvatskih kmetov na stran generala Draže Mihajlovića, jugoslovanskega vojnega ministra in poveljnika jugoslovanske rodoljubne vojske.

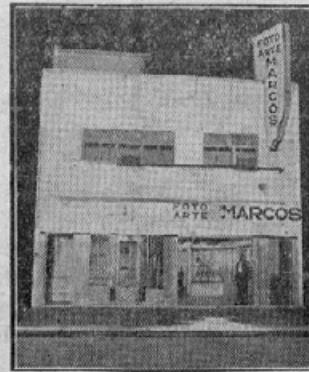
Po poročilih iz Washingtona je očitno, da v Hrvatski stalno raste odpor proti silam osiše. Washingtonski krogi, ki pošiljajo to vest, pravijo, da je gospodarska sabotaža v Hrvatski od dne do dne bolj izrazita in vse večja. Veliko število Hrvatov odbija vpoklic v vojaško službo.

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6, lepo sliko v barvah.

Odrpto tudi ob nedeljah.

Atelje MARKO RADALJ

Facundo Quiroga 1320
U. T. 22 - 8327
DOCK SUD

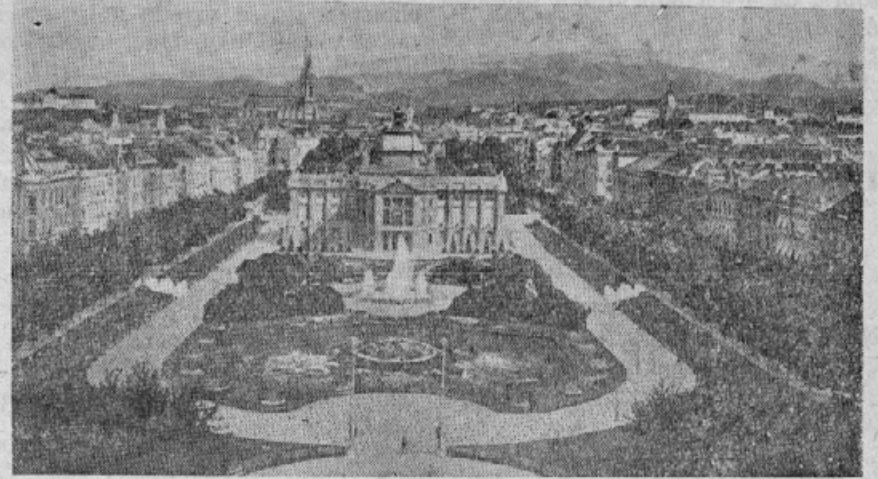
POZOR!
TRGOVINA ČEVLJEV BELTRAM
Vas domače postreže.
Če hočete biti elegantno in dobro obuti, posetite to trgovino, imeli boste na razpolago veliko izbero vsakovrstnih čevljev, copat za delo, šport in izlete. — Pridite, pa se boste prepričali!
Se pripravite
Albert Beltram
DONATO ALVAREZ 2288 — BUENOS AIRES

AKO HOČETE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA
zatecite se k
Dr. A. GODEL
Sprejema se od 9 do 12 in od 15 od 21 ure.
GOVORI SE SLOVENSKO
BARTOLOME MITRE 1676

Kratek opis okraja Brežice, ki so ga moralni Slovenci izpraznili

(Po knjigi Krajevni leksikon Dravske banovine)

Brežiški okraj je bil najmanjši okraj Dravske banovine. Meřil je le 400 kvadratnih kilometrov. Imel je obliko trikotnika v kotu med Savo in Sotlo. Proti zahodu je tekla meja po hribovitom svetu nekako do Sevnice. Na severu je segal do precej visokih vzpetin, katerih vrhovi so Lisca, Bohor, Veternik in Svete gore. Najnižje mesto vsega okraja

ZAGREB, katerega so pred nekaj dnevi Rusi poškopili z železno točo

in obenem najnižja točka cele banovine je pa ob izlivu Sotle v Savo (139 metrov nad morjem.)

V brežiški nižini se sekata dva važna geološka preloma. Prvi, savski, drži ob dolini Save in se nadaljuje čez vso državo Jugoslavijo tja do Bolgarije. Drugi, krški, pa prihaja sem od spodnjega dela Krke, nãkar se nadaljuje čez Krapinske in Varaždinske Toplice proti severovzhodu. Ob teh prelomnicah se premikajo od časa do časa deli zemeljske skorje, ki povzročajo potrese, večasih uničujoče. Veliki potresi so bili v teh krajih leta 1853, 1860, 1903 in zopet 1917. Od tod tudi radioaktivne toplice pri Čatežu s toplino 54 stopinj Celzija. Geološko zanimiv je tudi pojav pri Klanjcu, kjer je prepilila staroča reka Sotla nanovo vstajajočo gubo Orlice.

Podnebje

Zaradi precej odprte lege proti vzhodu se uveljavljajo v podnebju vplivi Panonske nižine. To velja zlasti za brežiško ravan. Razlike v toplini med letom so tu velike... Brežice imajo vroča poletja in radi precej južne lege ne poseben ostre zime. Zimski mraz traja malo časa. Pravi zimski mraz navadno traja le od srede decembra do prvih dni februarja. Letna množina padavin je v nižini sorazmerno majhna. Največ dežja pade v poletnih mesecih, najbolj suha je zima. Jesen je bolj vlažna od pomladi. V višjih nadmorskih legah je sveda podnebje bolj hladno in tudi množina padavin je večja.

Največ padavin ima pobočje Bohorja.

Rastlinstvo

Rastlinstvo ima značaj evropsko-sibirske flore. Sestavljajo jo naše najvažnejše gozdne drevesne vrste, v družbi z njimi pa žive premnoga zelišča: zlateca, vijolice, krvomočnica, črnobina, šaš, bilnica in druge. Posebne rastline so: temnordečkasti teloh, ki ga je posebno dosti med Zdolani in Vidnom; divja trta med obsavskim grmovjem; brestovolistni oslad pri Sevnici in po Bizeljskem.

V brežiški okraj sega tudi sredozemsko rastlinstvo z nekaterimi predstavniki. Ti so: žafran in orhideji, ki nastopajo tudi drugod. Ob Sotli na nekem posekališču so našli temnoškrlatnordečo veletistno potočko. Redke raseline so tudi štajerska popkoresa pri Brežicah in na

Bizeljskem in kočarica pri Rajhenburgu. Po obsavskih tratah sta močno podivjala beluša in ameriška svilnica.

Živalstvo

Radi prehodne lege med alpskim ozemljem in Panonsko nižino so pomešane oblike živalstva iz predgorja in nižin. Okraj pripada skrajnemu zapadnemu delu nižinskega pasu naše države. Lovnih živali je razmeroma malo. Tu navajamo srne, zajce, divje prašiče, jazbeca, lisice, vervece, razne ujede ter srake in vrane. V Savi žive približno do Brežic nekatere ribe doljnega toka: čep, smuč, kečiga. Poleg teh so še navadne ribe: ploščič, krap, som, ščuka. Strupena kača je samo modras. Od nevretenčarjev so za brežiški in sosednje okraje značilni nekateri metulji, med njimi pavliček. Jamsko živalstvo predstavlja slepi brzee in še neka podobna žival, ki pa nima slovenskega imena. Najdete jih v jami Bučarci pri Rajhenburgu.

Obljudenost

Ozemlje brežiškega okraja je bilo naseljeno že od bronaste dobe dalje. V starem veku so bila tu rimska taborišča, mimo katerih je držala pomembna cesta iz Ljubljane in Celja po savski dolini mimo Brežic na Hrvatsko. Tudi brodarstvo po Savi iz vira že iz rimske dobe. Te poti po kopnem in po vodi se je posluževala trgovina vse do leta 1862, ko so otvorili železniško progo med Židanim mostom in Zagrebom.

Toda kot je bila zemljepisna lega

SLJIVOVICA

ŽGANJE

PELINKOVEC

VERMUT

KIS

Zlatko Badel

Avenida Maipú 3146-50 Olivos F.C.C.A.

U. T. Olivos (741) - 1304

PRVOVRSTNA KROJAČNICA

"LA ESTRELLA"

ZA JESENSKE IN

ZIMSKE OBLEKE

V ZALOGI VELIKA IZBIRA

BLAGA ZNAMKE SUPERLAN

Stanislav Mauriç

TRELLES 2642 — Buenos Aires

U. T. 59 - 1232

brežiškega okraja zelo pomembna v trgovskem pogledu, tako je bila obnem usodna v dobi turških napa-dov. Tu ob Savi so se valila turška krdela v naše kraje. V dobi kmet-skih uporov je bilo brežiško ozem-lje ponovno prizorišče zbiranja kme-čkih čet in bojov z graščaki. Poseb-no v letih 1515, 1573 in 1583.

Največji del brežiškega okraja so imeli v zgodnjem srednjem veku v rokah grofje Breže-Sliški. Zadnja tega rodu je bila blažena Hema. Ta je v prvi polovici 11. stoletja poda-ri-la večino svojih posestev solno-graškim nadškofom. Nekatera pa tudi krški škofiji. Oboji so se kot zemljiški gospodje obdržali v teh krajih do konca srednjega veka. Nekatera zemljišča so si ohranili celo do 1595.

V novem veku so bili zemljiški gospodje razni plemenitaši, ki so si zgradili tod svoje gradove. V cerkvenem pogledu je brežiški okraj pripadal do leta 1751 oglejskemu patriarhatu, nato do leta 1787 go-riški nadškofiji, od tega leta dalje pa lavantinski škofiji. Prva orga-nizirana postaja za dušno pastir-stvo je bila v Vidmu. Iz te prvotne fare so nastale skoraj vse današnje župnije v brežiškem okraju.

Po ljudskem štetju iz leta 1931 je imel okraj 35.342 prebivalcev. Torej je bil dobro naseljen. Povpre-čno je živel 87 ljudi na kvadratni kilometer. Prebivalstvo je pa zelo počasi narasčalo. V desetletju od 1925-35 je naraslo komaj za 4%. Vzrok temu je menda največ v iz-seljevanju. Ljudje so odhajali v druge dele Jugoslavije ali pa v tujino. Zlasti so odhajali iz bolj hribovitih in torej siromašnejših de-lov. Najbolj naseljeno je bilo ni-žavje, kjer pa so vasi radi nevarnosti poplav večinoma odmaknjene od bregov Save in Sotle. Tudi gričevje proti severu je bilo dobro poselje-no. Vasi so pa precej rastresene in le malokje stoji hiše v gručah bli-žu druga druge.

Preživljanje

Prebivalstvo se je bavilo veči-ma s poljedelstvom in živinorejo. Lepe dohodke sta pa dajala pone-kod tudi vinogradništvo in gozdar-stvo. Njive in vrtovi zavzemajo 22% vse površine okraja. V prvi vrsti so pridelovali žito, in sicer koruzo še v večji meri nego pšenico. Zato je dajala kuzuza ljudem poglavito hrano. Sejalo so tudi ječmen in oves. Pridelke krompirja je znašal l. 1934 132.000 ton. Travniki in jašniki ob-segajo 27% vsega okraja. Živino-reja uspeva zelo dobro in je bila zlasti v hribovitih predelih poglaviti vir dohodkov. Največ so gojili govejo živino in perutnino. Tudi svinjereja je bila zadovoljiva, čeprav je po svetovni vojni nekoli-ko nazadovala. Leta 1934 je bilo v celem okraju 9000 repov goveje ži-vine, 7700 svinj, 1260 konj, 340 ovac, 100 koz in 43.750 kokoši in pe-telinov. Čebelnih panjev je bilo 1400.

Prisojna pobočja nizkega gričev-ja v srednjem delu okraja so pov-sod na prikladnih mestih zasajena z vinsko trto. Vinogradi pokrivajo malo več kot 3% vsega okrajnega ozemlja. V nobenem druge okraju Dravske banovine ni razmeroma to-liko vinogradov. Najbolj izaržit vi-nogradniški predel v okraju je se-veda Bizeljsko. Tam je v vinogra-dih celo 27% zemeljske površine. Sploh so vinogradi po celem okraju z edino izjemo mesta Brežic in bli-žnje okolice.

Pravih sadovnjakov je primeroma malo, vendar je imelo sadjarstvo v mnogih krajih čeden pomen. Vseh sadnih dreves je okoli 120.000. Med temi je bilo leta 1934 54.000 jablan, 36.000 sliv, 25.000 hrušk. Ostala dre-vesa so bila češnjeva, orehova in tako dalje.

Gozdarstvo in rudarstvo

Največji del površja brežiškega okraja pokrivajo gozdovi. In sicer 41%. Po nižavju je sicer gozd manj razširjen, zato pa zavzema veliko površine višjih in najvišjih delov sreza. Prevladuje listnat gozd, naj-več je hrasta in bukve. V občinah Brežice, Dobova, Kapele in Globo-ko se razprostira ob banovinski ce-sti obširen gozd, kjer prevladuje smreka. Skoraj 3% tal v okraju je pa neplodnih. Sem je treba pristi-ti tudi močvirja, ki obsegajo dobrih 300 hektarjev ozemlja.

Rudno bogastvo je skromno in se omejuje v glavnem na premogovna ležišča, ki so pa večinoma tako nez-natna, da se jih ne izplača izkopi-riščati. Kopljejo le rjavi premog pri Rajhenburgu in malo vreden lignit pri Globokem. Industrija je bila šele v povojih. Večji pomen je imela le lesna industrija v Sevnici in njeni bližnji okolici. Mnogo vodnih zag je ob potoku Sevnici.

Glavna prometna žila v okraju je edina železnica, ki teče ob Sa-vi na njenem levem bregu in je del naše najvažnejše proge: Ljubljana-Zagreb-Beograd. Zvezo oddaljenih krajev z železnico je posredoval av-tobusni promet med Bizeljskim in Brežicami ter med Podsredo in Raj-henburgom.

Priradne lepote brežiškega okra-ja so še malo znane. Letoviščarji so obiskovali večinoma le večje kra-je ob železnici.

Tak je torej v kratkih besedah okraj Brežice. Zdela se nam je va-žno, da podamo ta opis slovenski jrv-nosti v Ameriki, ker je bil ta okraj med prvimi, ki ga je Nemeec ob-sodil na prisilno izselitev do zač-njega človeka kot čujemo. Namesto Slovencev so prišli Kočevarji in drugi Nemci. Dobro je, da vemo, kakšno vrednost ima ozemlje bre-žiškega okraja, ki se ga je Nemeec tako polakomnil. Poleg tega je sploh prav, da spoznamo po takih opisih posamezne dele slovenske zemlje bolj natančno.

Izvršitev smrtne ob-sodbe nad bolgarskim ministrom

Sofija, 2. junija. — Danes je bila izvršena smrtna obsodba nad bivšim bolgarskim vojnim ministrom Vla-dimirom Zainovom. Vojaško sodi-šče ga je obtožilo protidržavnega delovanja. Berlinski radio o tem poroča:

“Zainov je bil orodje boljše vikov in njegovi agenti so delali pod za-ščito diplomatske nedotakljivosti. Zainov nikdar ni mogel preboleti neuspeha upora, ki ga je zasnoval maja meseca leta 1935, ko so ga ob-tožili za poskus umora kralja Bo-risa.”

Generalov nečak Eygenij Čemirov je bil obsojen na dosmrtno prisilno delo. Neki drugi njegov sodelavec je bil ustreljen.

Britanski radio v svojem poročilu o izvršitvi smrtne obsodbe navaja, da je ustrelitev generala Zainova

“znamenje strahu bolgarske nacijske vlade pred neprestano rastočo opozicijo proti njenemu proti-ruske-mu delovanju. Zainov je bil proti Borisovi pro-germanski politiki in odločen borec za tesno sodelovanje z Jugoslavijo”.

BBC navaja, da je bilo aprila z Zainovom aretiranih še devetnajst drugih obtožencev.

Sporočilo jugoslovan-ske vlade

London. — Jugoslovanska vlada sporoča po londonskem radiu jugo-slovanskim narodom sledeče:

Prvič: Jugoslovanski vojni mini-ster, general Draža Mihajlovič je pooblaščen, da on sam in vsi nje-govi predstavniki, poveljniki in opolnomočenci smejo na vsem ozem-lju Jugoslavije zbirati denar, hra-no in vse ostale potrebščine za pri-znanje in potrdila, ki jih bo po vojni plačala država.

Vsi Srbi, Hrvati in Slovenci naj poslušajo klic trpeče in krvaveče domovine in povsod pomagajo ge-neralu Draži Mihajloviču in nje-govih junaških borec, ki se borijo za svobodo našega naroda in za vstaje-nje Jugoslavije.

Drugič: General Mihajlovič in ni-tu v Londonu prosimo vse Srbe, Hr-vate in Slovence, naj čim več dela-jo in čim manj govore, kajti so-vražnik ima povsod ušesa in marsi-kaj izve iz govorjenja lahkomišel-nih ljudi. Take govornice potem izko-risti in stotine častnikov in voja-kov vojske generala Mihajloviča jih plačajo s svojim življenjem. Bodi-te previdni. Molčite in delajte!

Tretjič: Odločilni trenotek se bli-ža. Vsi Srbi, Hrvati in Slovenci naj razvijajo svoje organizacije po va-seh, mestih in občinah do popolnos-ti. Te organizacije naj bodo v zve-zi z zakonitimi predstavniki jugoslo-vanskih oblasti, ki jih je postavil general Mihajlovič. Ne pre naglite se! Ne začinjajte prezgodaj z delo-vanjem v velikem obsegu, ker boste s tem izzvali samopreseljaje in ve-like žrtve. Počakajte ure, ko bomo vsi kot en sam vstali proti sovraž-nikom in narodnim izdajalcem na vsem ozemlju Jugoslavije. Počakajte na znak poveljnika Draže Mihaj-loviča.

Četrtič: Mohamedansko prebival-stvo v Bosni je prišlo dva jugoslo-vanska podčastnika, ki sta se s pa-dali spustila in ju predalo sovraž-niku. To je bila izdaja. Naj naši bratje mohamedanci ne poznajo, da so njihovi največji sovražniki Nem-ci, Italijani in vstaši...

Boji v Jugoslaviji

Sofija. — Agencija Havas poro-ča: “Iz Zagreba poročajo, da je

Slovenska babica

dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porod-nišnici ter v tuk. bolnici “Raw-son”, se priporoča vsem Sloven-kam. Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Po-strežba prvovrstna.

ANA CHRPOVA

ENTRE RIOS 621 U. T. 33, Mayo 8182

Slovenska gostilna

Lepi in zračni prostori. Zdra-va hrana in pristna pijača. Krogljišče. Se priporoča rojakom **FRANC TREBSSE** Avda. SAN MARTIN 6470 dve kvadri od postajališča U. T. 50 - 5106.

Slovenski stavbenik

za načrte, betonske preračune in Firmo, obrnite se do tehničnega konstruktorja **FRANCA KLANJŠEK** Av. Francisco BEIRO 5329-31 Villa Devoto U. T. 50 - 0277

SKOPLJE v Južni Srbiji, kjer je bil izvršen atentat na bolgarskega notranjega ministra Petra Gabrovskega

SOJENJE “KOMUNISTOM” V SKOPLJU

Vichy. — Berlinski radio poro-ča brzojajno iz Sofije, da je bol-garsko vojaško sodišče v Skoplju obsodilo na smrt 18 članov “oboro-žene komunistične drhali”, a 18 drugih obsodilo na 16 let ječe vsake-ga.

Te dni je v Skoplju nastal splošen vstanek in je bilo po vsej Južni Sr-biji izdano obsedno stanje.

Zuericher Zeitung poroča iz Bu-dimpešte: “Ze dva meseca je v go-rah med Sarajevom in Drino, zlasti na Bjelasinici in Romaniji planini, glavno središče srbskih četnikov. Generalni štab vstaške vojske je za-grozil s težkimi kazni vsem, ki bi se udeležili napada.”

“Novo Vreme” piše: “Med Lju-go in Gornjo Toplico je prišlo do hudih spopadov s četniki iz okolice Valjeva, ki jim poveljujejo Pleče-vič, Borota in Živorad Simić; 120 članov oddelka je bilo obkoljenih in vladne čete so ujele Živorada Simi-ča in njegovo ženo.”

“Hrvatski Narod” poroča: “Vstaš Gjurko Klikič je padel v borbah s četniki pri Novi Gradiški.”

“Hrvatski Narod”: “Stožernik Tržič je obiskal ranjene hrvatske vstaše in redne vojake, ki se bori-jo v Bosni proti skupnemu sovražni-ku. Nemški general Gneis Hrstenau je prejel vsoto 250.000 kun in se za-hvalil v imenu nemških vojakov v Bosni.”

“Novo Vreme”: “Vojaški povelj-nik Srbije je izdal sledeči ukaz: “Kdor koli bo podpiral osebe, ki z orožjem v roki nasprotujejo držav-nemu redu in ki s hračo ali denar-jem ali skrivajoč jih in dajajoč po-datke škodujejo državnim interesom, bo kaznovan s smrtjo, v manj težkih slučajih pa z ječo najmanj tri leta. Te kazni veljajo tudi za vsa dela v krajih zunaj okupirane Sr-bije.” Govoreč o redu navaja, da pri tem misli red, ki so ga uvedle nem-ške oblasti.

“Novo Vreme”: “Milan Stoji-mirovič Jovanović, ravnatelj za dr-žavne arhive v Beogradu, je izja-vil na zborovanju v Paračinu, da je treba ohraniti mir in red. Sicer bi prišlo do težkih posledic za narod Prebivalstvo naj podpira borbo vla-de za rešitev pred “komunizmom”.

Muenchener Nachrichten poroča-jo: “Priključenje južne Štajerske Reichu s stališča državnopravnih naukov še ni dokončano, a gospo-darska priključenje je gotova in končana. Za gospodarski dvig južne Štajerske se je mnogo storilo. Sku-paj z bivšo Štajersko daje sedaj po-krajina 30.000 hektolitrov vina na leto, tako da je v vsej Nemčiji na drugem mestu. Denarna sredstva za izvedbo gospodarskega načrta v ju-žni Štajerski so zagotovljena.”

Sofija. — Agencija Havas: “Iz Beograda poročajo, da je Nedičeva “vlada” izdala ukaz, po katerem dijakov, ki so dovršili srednjo šolo, ne bodo pustili na vsučilišče, dok-ler ne dovrše šest mesecev službe v obveznih delavskih organizacijah. Že več tednov pritiskajo na prebi-valce mest in vasi, naj se včlanijo v omenjene organizacije. Glavno de-lo je popravljanje in čiščenje ruše-vin, ki jih je pustila za seboj voj-na lanskega leta.”

Jugoslovanski četniki se borijo z novo močjo

Četniki danes drže v svoji oblasti velik del Bosne. Glavne četniške si-le so v gorah med Sarajevom in re-ko Drino, zlasti v planinskih prede-lih Romanije.

Italijansko-nemško poveljstvo je bilo prisiljeno poslati v Bosno no-ve čete. Poveljnik zedinjenih oku-pacijskih čet v Bosni, nemški gene-ral Bader, je objavil razglas prebi-vailec, naj nehajo z odporom, sicer jih bo najstrožje kaznoval. Razglas je bil v obliki ultimata in med dru-gim so v njem besede: “Osebe, ki skrivajo orožje in dajejo pomoč čet-nikom, bodo ustreljene. Vse osebe, ki so pobegnile iz svojih bivališč pred prihodom okupacijskih oblasti, bodo kaznovane z zaplenjenjem i-metij. Vsak odpor bo neusmiljeno zadrženo.”

Četniki v Bosni so na ta ultimati odgovorili s povečanim odporom. Dne 30. aprila je neki četniški od-delek napadel nemški vojaški trans-port v okolici Visokog. V boju je padlo 60 sovražnih vojakov in čas-tnikov, 13 tovornih avtomobilov pa je bilo uničenih. Nato so se četniki umaknili v planine.

PREKLIC, KI NIČESAR NE PREKLIČUJE

Stockholm. — Berlin preklicuje, da so v Jugoslavijo poslali 20 di-vizij nemške, madžarske in bolgar-ske vojske za zadušitev oborožene-ga odpora generala Draže Mihajlo-viča in njegove redne četniške vojs-ke. Takoj potem pa priznava, da se je začela vojaška akcija proti njego-vi vojski s pristavkom, da je to samo “policijska operacija”.

Slov. Babica

FILOMENA BENES-BILKOVA

Diplomirana na Univerzi v Pragi in v Buenos Airesu Ordinira od 9 zjut. do 9 zvečer

LIMA 1217 — BUENOS AIRES U. T. 23 - Buen Orden 3389

KADAR ISČETE SLUŽBE obrnite se na rojakinjo

Berto Cernič

DORREGO 1583 — Gs. Aires U. T. 54 - 3588

ZOBOZDRAVNIKA

DRA. SAMOILOVIC de Falicov in

DR. FELIKS FALICOV Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.
DONATO ALVAREZ 2181 U. T. 59 - 1723

VELIKI ZAVOD “RAMOS MEJIA”

MODERNI PROTIVENERIČEN PRIPOMOČEK

BLENORAGIA aguda, napačno zdravljenja

Naš način zdravljenja popoln in brez bolečin

KRI, LUES IN KOŽA: Lišaj, Izpadanje las

Ženske, PLJUČNE, SRČNE.

SPOLNA SLABOST: se opomore po načinu Prof. Fürbringerja.

REUMATIZEM že zastarel.

ZELODEC: Kislina, Nápette in Rana

HEMOROIDE IN POVAPNENJE ŽIL brez operacije

GRLO, NOS IN USESA: Divje meso, Vnetje in oglušnost

POPOLNO OZDRAVLJENJE \$ 30.— — **PLAČEVANJE PO \$ 5.—**

ANALIZE BREZPLACNO. — Naša priznana Klinika z 20 letnim delo-

vanjem, je upravljana po **SPOSIBNIH SPECIJALISTIH.**

GOVORI SE SLOVENSKO

Sprejema od 9 do 21 ure — ob nedeljah od 8 do 12 ure

RIVADAVIA 3070 (PLAZA ONCE)

Sestra četnika...

Ostre plavo-sive oči nemškega polkovnika so sijale hladno kakor steklo.

— Da, taki prestopki se morajo primerno kaznovati. Enkrat za vselej morajo te trde uporniške glave pripoznati, da se morajo pokoriti naši volji in sili.

— Ali, deklica ima komaj petnajst let; smemo li izvršiti smrtno kazen nad takim detetom? — oporeka mlajši častnik.

Polkovnik mu prestrže besedo.

— Glej, kakor da bi vas očaralo, to sicer izvanredno lepo dekle! — In pomisleči trenutek, on hitro dostavi:

— Se vidi, mladi prijatelj, da niste še popolnoma obvladali oziroma razumeli nauk "novega reda" v Evropi. Dete, dete petnajst let! To je banditska, uporniška kri. Kaj ne veste, da je v začetku te zime, moj starejši kolega, general X. poslal v smrt več kot sto učencev kragujevske gimnazije, samo tako uporniško seme, da pokaže s primerom, kako se mora volja Reicha spoštovati. Mora vam enkrat biti jasno, da se mora te puntarje iztrebiti, popolnoma iztrebiti... Da bi bil sišal pri zaslišanju izjave te šmrkolinke. Čitala sem in jako priljubilo se se mi "Kitajska trilogija", od Pearl Buck-a, "Tajna Kitajska" od Kiše, "Bivši ljudje" od Maksima Gorkija... Kako se ta balkanska druhal napaja z demokratsko-boljševiškim strupom. Ne čitajo pa naše sijajne nacistične pisatelje, nego samo to kugo.

— Popolnoma pravilno mislite, moramo biti strogi — doda mlajši častnik, in se trudi, da popravi nepopoljno mišljenje, ki ga je mogoče pretpostavljeni dobil o njemu, ker ni pokazal dovolj razumevanja v izvrševanju "primerne kaznovanja", ter doda:

— Ker pravite, da imamo že en primer...

— Kaj en primer? — nasmeje se polkovnik. — Stotine, tisoče primerov, a ne samo enega. Ne le tukaj, v Srbiji, ampak vsepovsod, kamor so prišle naše vojske da uvedejo mir in red. Da, odločeno je: ta petnajstletna srbska deklica, Nadežda Djurčić, ho ustrelena in ž njo še osem njenih tovarišic somišljenk, ker so poskušale, da dostavljajo pomoč jugoslovanskim četnikom.

*

V mrzli, mračni in zadržani celici beogradske jetnišnice, stiskala se je v enem kotu mlada dekle. Temno je, ali Nadeždi ni strah. Ne, njo samo zebe, jako zebe in njene zdravi zobje sklepečejo od mraza. Vsa zlomljena je, vse telo jo boli od težkega pretepanja, ki ga je izdržala, ker so ji hoteli izsiliti, da bi izdala imena svojih tovarišic. Toda ona ni klonila. Molčala je kot grob.

Dekle se tužno nasmehe, a že jo objame žalost.

V sebi čuti silno žalost: žalost za svojo mater.

— Kaj dela sedaj moja mama? — misli Nadežda. — Četudi je pozna noč, ona hodi po hladni ulici, si loži v nemoči prste in joče. Skoraj leto dni, odkar so Nemci pogazili našo zemljo, ujeli in odpeljali očeta, a vseeno ona ne obupa...

In Nadežda se vse spomni kako se je to dogodilo, kako je prišla v to temno celico. Spomni se kako je oče odšel v vojsko, kako se je v zori 6. aprila iztrgala iz sna ob žvižganju in pokanju tisočerih bomb, s katerimi so nemška letala zasipavala Beograd. Spomni se kako je mati ž njo in šestimi otroci, vsa iz sebe iskala zavetišča po kleteh sosednjih hiš, katere je eno za drugo objemal požar. Spomni se, kako je po mnogih takih strašnih napadih iz zraka, vkorakala nemška vojska v Beograd; v njih dragi Beograd, in so od takrat za vse stanovalece prestolice nastali črni dnevi. "Prekleti, prekleti" — je šepetala vsakokrat njena mati, kadar je zagledala nemško vojsko korakati po ulicah. In za vse grozote, strah in pomanjkanje, ki je vladalo — za vse to so bili krivi samo oni, ti prokleti Nemci.

Nekoga dne je Nadežda pohitela v zori, da zavzame mesto v neskončni vrsti pred pekarno, da bi prinesla za svoje mlajše bratce in sestrice malo kruha, predno gre v šolo. Mladič, ki je stal blizu, je je stisnil v so bile vesti od prijateljskih radiopostaj. Nadežda je hitro skrlila listič in ga je potem s slastjo prečitala svojim tovarišicam, učenkam četrtega razreda gimnazije. Nekaj dni pozneje ji je drugi znanec še pridral "Glasilo narodnega osvobodilnega pokreta", kakor tudi "Vesti o vojski".

Kmalu je petnajstletna deklica bila uvedena v krog mladih dijakov in dijakinj, kateri so se pripravljali, da priskočijo na pomoč braniteljem narodne časti in svobode, neustrašljivim četnikom.

Draž Mihajlovič se s svojimi četniki bori kakor lev in zadaje težke udarce osvraženemu osvajatelju. In naj bi žene in dekleta sedele križanih rok, kadar se njihovih bratje in očetje vržejo v žrtvenik? Kaj one da bi jim ne pomagale?

Starejše tovarišice, katere so že prej bile stalno v zvezi s četniki, katere so jim stalno prinašale vesti o gibanju in pripravah sovražnika, zbirale in nosile jim hrano, obleko in strelivo, objasnile so Nadeždi, da so četniki stalno v bojih. Mnogi od najboljših junakov poginejo, mnogi pa so ranjeni. Ranjenim četnikom je treba pomagati, zato je potrebno večje število prostovoljnih strelčic, katere morajo iti v gorovje, v nedostopne kotline, klance in gozde, kjer se nahajajo četniški oddelki. Najprej pa so potrebna zdravila. Takega zdravilnega materiala je svojčas prišla Jugoslavija v velikih količinah. Napadaleci so ves ta material zaplenili in ga uporabljajo samo za svoje ljudi. Ta material treba na kak način nabaviti in dostavi ga borecem v "Otok Svobode", to so tisti kraji, kjer vladajo četniki.

Mlada dekleta so dokaj iznajdljiva. Brez bojazni pred nevarnostjo, so si one zamislile načrt. Najbolj priporočljivo v tem slučaju, so tečajji za prvo pomoč. Njih starejše tovarišice, učenke medicine in lekarstva dajale so jim dragovoljno poduk. Pred nosom Gestapo (tajne nemške policije), po raznih beogradske hišah, so se održavali tečajji prve pomoči, na katere so mlada dekleta redno pohajala. Druge njene tovarišice so bile vslužbene na Higijenskem zavodu v Beogradu. Ali je greh medicinski material, katerega je svojčas nakupila Jugoslavija za svoje sinove, dostaviti onim, ki so daleč od svojih domov v gorovju in po gozdovih? In te mlade uradnice Higijenskega zavoda so obilno dobavljale zdravila in instrumentov svojim tovarišicam, katere so ves ta material nosile bojevnikom Draže Mihajloviča.

Kdo zna kako dolgo je trajala ta "služba za narod", kakor so jo nazivale mlada jugoslovanska dekleta; ali "veleizdaja, puntarska in komunistična akcija", kakor so jo nazivale Nemci. Toda nekoga jutra, ko je Nadežda skrivaj odšla iz svoje hiše in v družbi svojih osmih tovarišic se napotila v gorovje Kosača, daleč okoli 50 milj južno od Beograda, so jih nemški policisti ustavili. Dekleta so se izgovarjala, da gredo iskat hrane na deželo, katere tako primanjkuje v mestu.

Strážniki pa so jih natančno preiskali, in — glej čudo! — pod krlami, v nogavicah, celo zavezano v laseh, so se pokazala zdravila, igle za injekecije, obezve itd. Jasno je bilo takoj, komu je vse ono namenjeno in od kod to izvira. Nadežda in njene tovarišice so bile vržene v zapor.

Beogradski časopisi, ki so sedaj popolnoma v rokah Nemcev, so javili veliko novost, "da se je prišlo na sled "veliki komunistični in prevratni akciji". Navedena so mnoga imena. Nadeždino je vedno na prvem mestu. Njihova usoda je zapečatena.

In mlado dekle, velikih temnih oči, bledega lica, sedeč vsa zlomljena v kotu svoje celice, globoko razmišlja:

— To kar sem naredila vendar ni nobeno zlo. Mislim, da bi me celo moja mati za to pohvalila. Samo, čudno je to na svetu: ono kar eni mislijo, da je dobro in pohvale vredno, drugi smatrajo, da je zločin, ki ga je treba kaznovati. Meni ni marje če bom kaznovana, sladko je trpeti za one, ki se jih ljubi... Samo, da bi mogla pomagati našim dragim četnikom... Samo, da bi se mama preveč ne žalostila zaradi mene. Toda jaz nisem sama, mnogo jih je, na stotine in tisoče mojih tovarišic, ki bodo nadaljevale delo, katero meni ni usjelo. Vedno sem želela, da ne zaostanem za onimi našimi junakinjami iz preteklosti, katerim je bila svoboda najdražja.

In kadar bodo tukaj, v svobodnih državah Amerike, naše ljubeznjive čitateljice, čitale to pretresljivo povest o mladem jugoslovanskem dekletu, katero že davno krije hladna zemlja, vsled strelav nemških okrutnežev, — naj bodo uverjene, da poleg Nadežde Djurčić, jih je še celo legije jugoslovanskih deklet, ki so pripravljene žrtvovati svoja mlada življenja za svobodo svojega naroda.

Ime Nadežda je čisto slovansko. Takšna dekleta, ki se žrtvujejo za svoj ideal, so vselej NADA človeštva.

A kaj so čitateljice te tužne povesti, v mirni Ameriki, doprinesle za našo narodno stvar?

Naj si izprašujejo v tem pogledu svojo vest.

Po P. Albala

prevel iz srbo-hrvaščine S. S.

Slovenci pred zasliševalno komisijo Gestapa

(Zvirno poročilo iz mariborskega zopora)

Naši dnevi v meljski vojašnici so le počasi potekali. Dan na dan sama mučenja, prisilno delo, zmerjanje in poniževanje. Komaj smo čakali, da pride uradno zaslišanje, kjer bomo vendar lahko odkrito govorili in se morebiti mogli celo pritožiti.

Res smo po dolgem času dočakali dneva, ko se je reklo, da bomo zaslišani. Toda v resnici je bilo zasliševanje samo nov način trpinčenja.

Ko smo pred komisijo povedali svoje ime, rojstne podatke, poklic in tako dalje, je šele sledilo najvažnejše: Ali si Slovenec ali Volksdeutsche? In če si priznal, da si Slovenec, so sledila nadaljnja vprašanja: Kako si se udejstvoval v društvenem in političnem oziru?

Ob tem vprašanju so nas mnogi razočarali. Nekdaj dobri Slovenci so hoteli biti naenkrat Nemci, Volksdeutsche. Tako je na primer postajenačelnik iz Štor postal naenkrat Volksdeutsche, enako dr. Leskovar mlajši, ki se je skliceval na to, da je njegova žena Nemka, torej tudi

on sam. Enako je hotela biti Nemka Birihova iz Vitanja, dalje žena dr. Vračka, bodnika, ki se je prej zelo poonašala slovensko narodno zavestjo. Isto je storil profesor Silar iz Maribora in še nekateri drugi.

Od izpraševalne komisije smo prišli pred "Rentgemajorja". To je bil neki človek, ki se je štel in veljal med Nemci za velikega psihologa. Bajne je že po potezah obraza spoznaval, kdo je žid ali židom naklonjen, kdo je Nemec ali Nemcem naklonjen in tako dalje. Vsak dan je poklical predse kakih deset do dvajset in ugotavljal njihovo stanje. Res jih je nekaj odšlo na svoje domove, ker so njihove poteze kazale, da so "zanesljivi". Toda večina teh "srečnih" se je vrnila k nam čez mesec dni... Vendar so imeli vsaj to ugodnost, da so se med tem lahko pripravili za selitev v Srbijo.

Tisti major-psiholog je imel svoj način označevanja. Na papir, kjer so bili napisani osebni podatki posameznikov, je dodajal čudne znake, ki jih mi nismo znali tolmačiti. Nekateri so pa dobivali na suknjice rdeče listke. Sprva nismo vedeli, kaj naj pomeni, pa se je skrivnost kmalu pojasnila. Vsi tisti z rdečimi listki so bili poslani na okrogno sodišče in tam so jih zaprli.

Seveda je nastal med nami velik strah pred temi listki. Toda kogar je zadelo, ga je zadelo in nič se ni dalo pomagati. Tako sta prišla med "rdeče listkarje" na primer Anton Fazarine iz Celja in dr. Kalan mlajši. Za mnoge druge je bila pa pripravljena zopet drugačna usoda.

Po nekaj dneh so nas začeli popolnoma znova grupirati. V posebno sobo so natrpali inteligenco. Na vratih je bil znak "I". Zato je soba dobila ime "Idioten-zimmer". Tri sobe so bile natrpene s samimi dekleti, ki so dobila ime: "Gestapofranen". Pozneje so jih večinoma odpeljali v grad Borl ob Dravi, nadaljnja usoda pa ni znana.

Od meseca junija dalje so se začeli odpravljati transporti v Srbijo. Naj opišem v zvezi s tem nekaj priporokov.

Neko noč so nas ob enajstih ponoči vrgli z ležišče čudni glasovi, ki so se oblažali v ulice in prihajali bliže in bliže. Videli smo, da je prišlo več avtobusov in v njih so bile ženske, otroci in starčki. Nekateri so skušali peti, da bi si olajšali bridkosti sreča. Čudno nas je dirnila ta pesem...

Ko se je avtobus ustavil pred vojašnico, so nagali vse ljudi nekam v klet. Okrog polnoči so pa začeli klicati iz sob posamezne moške in jih tudi tudi pošiljali v klet. Tam so našli svoje družine, ki so bile med tem tudi aretirane in obsojene na izselitev. Toliko časa so bili očetje ločeni od svojcev, od žene, od otrok, od staršev... zdaj pa tako svidenje v kleti meljskega vojaškega zopora! Lahko si mislimo, kakšna čustva so prevevala siromake, ko so videli, da jim je snidenje s svoji le zato dovoljeno, da bodo vsi skupaj izgnani z rodne grude... V kleteh so morali čakati, da je bil pripravljen avtobus, ki jih je odpeljal na tovorni vlak, ta pa v Srbijo.

Od tistega prvega večera naprej smo se kar privadili tem dogodkom. Vsak ponedeljek in četrtek ponoči se je ponavljalo vedno isto. Cele trupe našega naroda so prihajale v klet in kak dan, dva, tri... pozneje je odhajale dalje — v izgnanstvo. Razume se, da so tudi ti ljudje

morali skozi strogo preiskavo. Nemške policajke so naše matere pretipale do kože in jim odveze vse, kar je bilo mogoče vzeti: Zlatnino, denar — razen neke malenkostne vsote — dalje sladkor, kavo, meso, milo, žganje in kar si je še kdo hotel vzeti s seboj za olajšanje na dolgem potovanju.

Izselili so mnoge take, ki je njihov rod že nad 300 let živel na rodni grudi. Brez usmiljenja so morale v izgnanstvo tudi noseče žene, matere z dojenčki, bolniki in stari ljudje. Voziti so se morali po dva dni v prenapoljenih in popolnoma zaprtih tovornih ali živinskih vozovih. Marsikdo ni prestal tega mučeništva. In tudi je nemogoče popisati, kako nečloveško so med potjo z njimi postopali gestapovci.

Kar je bilo ljudem dovoljeno vzeti s seboj prtljage, so navadno naložili na posebne vozove. Na Zidanem mostu so pa tiste vozove odklopili in vse blago konfiscirali.

V Ljubljani se je pa še na drug način pokazala nemška kultura. Izgnance, ki so se bili odpeljali iz št. Vida ponoči, je ljubljanski Rdeči križ organiziral posebno pomoč. Pripravil jim je bili majhne pakete za popotnico, za otroke pa steklenice z mlekom. Toda ko je došel vlak v Ljubljano, so nemški okrutneži nagali zastopnike Rdečega križa proč od vlaka. Niti kupice vode ni smel nihče dati nesrečnim izgnancem. To se je zgodilo prvič v noči od 8. na 9. julija. Pozneje se vlaki niso več ustavljali v Ljubljani in tudi v Zalogu ne. Vsa železniška proga je bila zastražena.

Naj še povem, kaj sem doživel v Mariboru pred odhodom tretjega transporta, ki sem tudi jaz z njim odpotoval na jug.

Ko se je ta transport pripravljal, nas je bilo na dvorišču meljske vojašnice kakih 1200 obsojencev. Bili smo vse navskrži pomešani; možje, žene, fantje, dekleta, starčki, otroci. Na drugi strani žične ograje je pa bilo kakih 2000 vojnih ujetnikov. Bili so silno sestradani, pa je bilo očitno, da jih nemški kuharji še prav nalašč trpinčijo. Kak internirance na tej strani ograje je pomolil na ono stran košček kruha. Ubogi trpini ujetniki so kar oči izbuljili, ko so zagledali kruh. Za vsak kos se jih je prignetlo do ograje najmanj dvajset. Nesramni kuhar je pa planil po njih z gumijevko in jih razganjal.

Neki narednik, dalmatinski Srb, se ni mogel pravočasno nmakniti in je dobil po glavi dva udarca. Zgrudil se je. Kmalu se je pa spet dvignil, zakrilil z rokami in kriknil: Kaj me tučeš! V tistem hipu je pomeril nanj nemški vojak in ga pri priči ustrelil. Kri se mu je vlija iz ust. Odpeljali so ga v bolnico, kjer je že čez nekaj ur umrl.

Nemška zverina pa niti kaznovana ni bila. Ker se je naš transport zakasnil, smo imeli dovolj prilike videti, kako se je okrutnež še dalje svobodno kretal med ujetniki in jih še naprej trpinčil.

FOTOGRAFIJA

"LA MODERNA"

VELIK POPUST PRI FOTOGRAFIRANJU

Ne pozabite

FOTO "LA MODERNA"

S. SASLAUSKY

Av. SAN MARTIN 2579

Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

Poslušajte se vedno krojačnice

LEOPOLD UŠAJ

kjer boste dobili najboljše postrzebo v svoji lastni in lepo opremljeni hiši

Avda. Francisco Beiró 5380-82

(prej Tres Cruces)

Villa Devoto

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost. razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznanega specialista za navedene bolezni Dr. A. AZAGUIRE.

Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučab-obistih, jetrah, želodcu, živčevju, glavobol in revmi sem.

Zenske bolezni.

Analizacije krvi, vode itd. so izvršene po Profesorju Narodne Univerze v Buenos Airesu Dr. I. Raffo.

RAYOS X, DIATERMIA in ELEKTRIČNO ZDRAVLEJNJE.

Zdravniški pregled \$ 3.—

Sprejemamo: od 9—12; pop. od 15—21. — Ob nedeljah in praznikih od 9—12.

GOVORI SE SLOVENSKI

SUIPACHA 28

(1 kvadro od Av. de Mayo v višini 200)

Dr. Lambert Ehrlich, žrtev pobalinske krogle

Brali smo krajko poročilce: V Ljubljani sta bila ustreljena na ulici vseučiliški profesor dr. Lambert Ehrlich in Ivo Peršuh, voditelj fantovskih odsekov. Ubijalce, ki so člani gestapa, je oblast aretirala; čez dva dni so se spet z visokim čelom drzno in svobodno sprehajali po mestu.

Kdor je poznal dr. Lamberta Ehrlicha je zajokal ob tako bridki novici. Jaz sem ga dobro poznal in ga cenil kakor malo katerega mojih profesorjev in mi je bilo, kot da je mene zadela krogla, ki ga je ubila.

Rojen je bil ta veliki slovenski mož iz zavedne slovenske koroške družine v Žabneh pod sv. Višarjani 18. sept. 1878 leta. Študiral je v Celoveu, Innsbrucku in Rimu; bil nato posvečen v mašnika in deloval najprej kot kaplan v Celoveu, nato kot škofijski tajnik in pozneje pa kot profesor celovškega bogoslovja.

Leta 1922 je bil imenovan za profesorja na bogoslovni fakulteti ljubljanskega vseučilišča, na kateri je s požrtvovalnostjo in s sreem učenjaka in velikega domoljuba, vračil svoje delo.

Ko se je vršila mirovna konferenca v Parizu l. 1919. je bil on dodeljen jugoslovanski komisiji kot strokovnjak za Koroško in se je boril za slovenske pravice tako, da enkrat cel teden ni vtegnil zatisniti očesa niti eno uro, ker je moral pisati in zbirati dokazov, katere je bilo treba predložiti komisiji. S koliko ljubeznijo se je prizadeval tedaj tudi za našo Primorsko in s prav tako ljubeznijo je pozneje užgal v srcih študentov neprestano spomin na zaslužene brate, za katere je delal in molil neumorno.

Leta 1927 sem ga spremljal na potu na misijonski kongres, ki se je vršil v Poznanju na Poljskem. Na tistem potu sem prav do dobra spre-

videl vso zvesto ljubezen tega plemenitega moža, ki je bila prav tako velika za tiste nesrečne ljudi, kateri niso prišli do spoznanja resnice in žive še v paganskih zmotah, kakor do zaslužjenih bratov Slovencev.

Na mednarodnem kongresu sva imela on in jaz tudi govor. Govorili smo francosko. Namignil mi je preje, da naj ne pozabim pritatkniti na kakršnoli način tudi spomin na naše zaslužene kraje: Trst in Gorico. Poskrbel sem jaz za, da bi prav izpolnil naročilo in tudi, ker je bila moja misel tudi taka.

Prebral je moje predavanje in je rekel: Vedite, gospod Haldnik, da drugim narodom za naše Primorsko in Koroko ni nič mar. Saj niti vedo ne nič o tem. Zato pa moramo porabiti to priliko, ko bodo naši poslušalci tudi imenitni predstavniki katoliškega sveta iz vseh narodov; posebno Poljakom moramo povedati, kje je naša bolečina, ker oni ne poznajo naših lačnih laških sosedov. Odsel je s seboj moje predavanje. Drugod ni ničesar spremenil. Samo popravil je napake. Tam, kjer je našel mesto, je pa še en odstavek pripisal in še bolj povdaru, da: "Kaj bomo govorili o misijonarjenju med pogani, če pa sami narodi, ki se za katoličane štejejo, ne poznajo osnovne postave ljubezni in ravnajo z zaslužjenimi narodnimi manjšinami kot z nemo živino. Misijonska misel je tudi zahteva narodnih pravic, ki po božji in človeški postavi pristojna narodom divjakom, pa še odrekajo kulturnemu narodu v srcu Evrope."

In kako ognjeviti je bil v boju za Koroško! Njegovo nočno bedenje in nepretrgano delo skozi 120 ur je prineslo željeni uspeh. Njegovo prizadevanje je dopovedalo mogočnim predstavnikom, da je Koroška od pamtliveka slovenska in so zato končno pristali na plebiscit in so sprejeli predlog o dveh zonah glasov-

vanja na Koroškem.

Sledil je nesrečni 10. oktober, ko smo zgubili plebiscit. S koliko bridkostjo se je spominjal rajni zaslužni mož tega nesrečnega dne naše narodne zgodovine. Kar glas mu je zastal v grlu in solzo si je obrisal! Toliko prizadevanje njegovo in tovarišev, ki so vsi obolevi od presilnega dela na konferenci, je bilo izgubljeno. In zakaj? Samo po slovenski brezbriznosti... Zgubili smo tedaj Koroško, toda ves narod je kriv s svojo zanikarnostjo in deželna vlada v Ljubljani, ki ni hotela žrtvovati nekaj vagonov krompirja, s katerimi bi Slovencei s te strani Karavank dokazali bratsko ljubezen za rojake na Koroškem, katere je hudo zadela koroška vojska, ki je sledila svetovni; ki je osvojila z orožjem bratov Srbov in slovenskih fantov to našo deželo. Toda zanikarnost, brezbriznost Slovencev za usodo bratske Koroške je zagrešila zgubo plebiscita. Med tem ko so Nemci iz vseh krajev pošiljali v izobilju na Koroško vsakršnih živil in oblačil in darov za narod, so iz Ljubljane hodili le papirnati letaki, ki so hoteli buditi v Korošcih narodno zavest... Zemljo smo dobili z orožjem, toda sre nismo osvojili, ker ni bilo žrtvujoče ljubezni.

To so bili neskončno bridki spomini za rajnega dr. Lamberta Ehrlicha. "In če bi morali krompir s golimi rokami skopati iz trde ceste, tudi to bi morali storiti", tako je s trpkostjo povdaru.

Zato je naravno, da je bil Nemcem on trn v peti. In še bolj so ga mrzili zato, ker kljub svojemu nemškemu imenu je bil tako velik Slovenec.

Bil je tudi velik učenjak.

Dobesedno je obvladal pet jezikov: poleg slovenskega in nemškega tudi francosko, angleško in italijansko. V angleškem se je izpopolnil, ko je po mirovni konferenci študiral na univerzi v Oksfordu, kjer se je seznanil z učenjaki svetovne-

ga slovesa in je tudi spisal knjigo po angleško o najnovejših dokazih za monoteizem, o veri v enega samega Boga med divjaki, katere so odkrili šele v zadnjem stoletju v Avstraliji in na otokih Tihega morja. S tistim delom je postal znan najširšim znanstvenim krogom tako katoliškim kot nekatoliškim.

V naslednjih letih je izdal mnoge razprave v najvažnejših francoskih revijah. Slovenske in nemške razprave njegove pa obsegajo obširne knjige, s katerimi je obravnaval tako verske stvari, kakor tudi dokazoval slovenske narodne pravice.

Pri svoji znanstveni in narodni delavnosti, med tem ko je bil voditelj misijonskega gibanja med Slovence, ko je bil tudi dekan bogoslovne fakultete, je pa še našel časa za apostolsko delo in za predavanja mladini.

Kdor je poslušal njegovo predavanje, njegovo pridigo, je moral nehote za njim in ostal je prepričan o resnici in iskrenosti njegovih besed. Ni iskal nikdar umetnih oblik. Čisto preprosta je bila njegova beseda, toda bila je tako topla, prihajala je tako naravnost od srca, da je vsakega poslušalca pridobila.

Na minute je imel zmerjen svoj čas. Tudi za sprehod si je vzel kako urico. In kako ga je bil potreben! Saj ga je bila sama kost in koža od neprestanega dela. Toda tisto urico spregha ni obrnil v prijetno šetanje na Rožnik ali v Tivoli. Kaj šel! V Zeleno Jamo je šel ali v katerokoli tistih novih predmestij, ki so

bila podobna buenosajreškemu Puerto Nuevo in je najpotrebnejšim neselkar je mogel nabaviti od preostanka svojih dohodkov. Bil je misijonar ljubezni, krščanske ljubezni, ki je vse svoje življenje živel za druge, naše pa tako malo mislil, na nikdar ni vedel, da ima čevlje že izhojene, dokler ni noga podrsla po golih tleh.

Spričevalo njegove delavnosti in svetniškega življenja je bila njegova soba. Dve steni založeni s knjigami, na tretji pod križem na eni strani veliki slovenski vzornik misijonar škof Friderik Baraga, na drugi pa afriški misijonar Ignacij Knoblehar.

Pisalna miza je bila navrhana znanstvenih revij v vseh jezikih.

Njegova soba je bila soba učenjaka. Kadar sem šel k njemu na obisk, sem našel pri njem kakega tujea iz katerekoli dežele. Francozi, Angleži, Nemci, Poljaki, Čehi, Madžari... pa tudi kitajski misijonar, ki je zašel v Ljubljano, je imel v žepu njegov naslov. Nekoč sem stopal po ljubljanski ulici, pa se mi približa neznanec z vprašanjem, če znam francosko. Takoj ko sva prišla v besedo, me je vprašal, če poznam dr. Ehrlicha...

Iz tega, nad vse zaslužnega rojaka, svetovnega učenjaka in duhovnika je podrta zločinska krogla. Narod je zaplakal na njegovem grobu in mnoge sirote točijo solze za njim, ki jim je bil njihov krušni oče.

Naj v miru počiva blagi mož!

Janez Hladnik

Dr. LUIS RAZUMNEY

KIRURGIČNI ZOBOZDRAVNIK

DIATERMIA — ELECTROCIRUJIA

Sprejema vse dni od 14 do 20 ure.

SEGURELA 1848 — U. T. 67. 3961 — BUENOS AIRES

KNEZ SEREBRJANI

ROMAN IZ ČASOV IVANA GROZNEGA

Nadaljevanje 20

Skušal sem se nekoč pripraviti za Veliki post, hotel sem popu vse izpovedati, a nisem mogel moliti — opustil sem pripravo. Sedaj pa me to zopet duši in davi; zdi se mi, da mi bo laže, ako se izpovem. Tebi povedati ni tako težko kakor popu; ti si sam tak kakor jaz."

Globoka žalost se je izražala na Koršunovem obrazu. Prsten je poslušal in molal. Razbojnika sta sedla kraj ceste.

"Mitka", je rekel Prsten vodniku, "sedi kam proč in glej naokrog. Kadar koga ugledaš, nama namigni. Glej, da ne pozabiš: ti si gluhi in nem, ne zini ni besedice!"

"Dobro", je rekel Mitka, "ne boj se, ne bom se izpobil."

"Da bi se ti naredila pika na jeziku! Molči, budalo! Niti z nama ne govori! Navadi se molčati, sicer končno res blekneš pred kom. Potem gorje nama in tebi!"

Mitka je šel kakih sto korakov v stran, legel na trebuh, se uprl s komolci ob zemljo, z rokami pa ob brado.

"Dober fant je," je rekel Prsten, gledajoč za njim, "neumen pa tako, da bi mu lahko drva sekal na glavi. Samo pusti ga, takoj se zareče! A kaj se hoče, boljšega od njega ga ni; on naju vsaj gotovo ne izda ne. Stal bo trdno za sebe in za naju, ako nas kaj zadene, kar Bog ne daj! Kaj je torej, stric — sedaj naju nihče ne sliši — govori, kaj ti teži srce? Eh, ni te obiskalo o pravem času!"

Stari razbojnik je povsili kodrasto glavo in si z dlanjo potegnil preko čela. Rad bi govoril, a težko je bilo začeti.

"Vidiš, ataman", je rekel, "dosti ljudi sem ubil v svojem življenju, kaj bi govoril! Ze v mladih letih sem se zaljubil v rdečo košuljo! Včasih se mi je kak trgovce postavil po robu, včasih je kaka baba zakričala, pa sem sunil z nožem v bok — pa konec. In ko bi tudi sedaj bilo koga treba spraviti s sveta, — tuki bi se mi ne stresla! Pa kaj bi to! Kaj bi te prepričeval: tudi ti si dosti ljudi spravil na drugi svet;

to ni nič čudnega, kajne?"

"No, kaj za to?" je odgovoril Prsten z vidno nevšečnostjo.

"To, da nisem niti jaz niti ti baba. Dosti krvi imava na duši, a povej mi tole, ataman: ali se ti je prigodilo kedaj, ko si se spomnil kakega svojega dejanja, da se ti je zdelo, kakor bi te kdo s kleščami grabil za srce in da te je mrz in vročina izpreletela od nog do glave in te je potem grizlo in grizlo, da bi bilo boljše, če bi se ne bil rodil na svet?"

"Nekaj vendar, stric. Kaj pa me to izprašuješ! Sedaj ni čas za to."

"Glej", je nadaljeval Koršun, "mnogo sem že pozabil svojih del, a enega ne morem pozabiti. Tega bo dvajset let; živeli smo na Volgi. Naš ataman je bil Danilo Kot. O tebi takrat še ni bilo ne duha ne sluha, mene pa so že poznali v tolpi in so mi že takrat dali ime Koršun (jastreb). Uničevali smo bogate ladje in plenili pristane. Kar smo zaplenili, smo si enakomerno razdelili in Danilo Kot ni trpel nobenega prepira. Česa nam je manjkalo? Živeli smo ugodno, vedno smo bili siti in oblečeni. Obrekli smo se v pisane kaftane, naredili si čapke po strani, udarili v vesla, neustrašeno zapeli, iz vasi in mest pa se je narod valil na breg, da si ogleda ju-nake in se veseli sokolov jasnih! In pa veslamo in pojemo, pojemo na vse grlo, na slepo streljamo s puškami in migamo krasnim devojkam! Včasih smo jadrili s kopji in sulicami, tedaj so bile naše ladje kakor z drevjem porastle! Lepo je bilo to življenje, a premotil me je vrag prekleti. Neki lan pomislil: kaj? Več delam od drugih, korist pa imam isto kot drugi. In si vtepem v glavo: sam pojdeš po zaslužku, zaslužiš si plen, ne oddaš ga družbi, vse obrziš zase. Obledem se kot berač, prav kakor sedaj, obesim si bisago okrog vratu, vtaknem nož za krpe in sedem ob cesti na prežo, kdo pojde mimo. Čakam, čakam: ni voza, ni kupea, nikokgar ne ugledam. Pograbila me je jeza! Dobro, sem dejal; ako Bog ne da dobička, potem vsakega, ki pojde mimo, naj bo tudi moj lastni oče, oberem do gola! Komaj sem to pomislil, pride po cesti uboga baba, nekaj nese v košari. Košara je bila s platnom pokrita. Komaj je bila vstric mene,

planem izza grma. Stoj, baba! pravim. Daj sem košaro! — Ona pa mi pada k nogam: Vzem! kar hočeš, samo košare se ne dotakni! — Ehe, pomislil, torej imaš denar v njej in sem zagrabil za košaro. A baba tuli, vpije nad mano in me ugrizne v roko. Bil sem že močno hud, ker sem zapravil dan, sedaj pa sem se raztogotil še bolj. Vrag me je sunil v bok, potegnil sem nož in ga babi zasadil v grlo. Ko se je zvalila, se me je lotil strah. Pričel sem bežati, a sem se premislil in se vrnil h košari. Mislil sem sam pri sebi: ako sem že ubil baba, naj vsaj ne bo zastoj. Pograbil sem košaro, ne da bi jo odkril, in bežal v gozd. Nisem bežal dalje kot za našli laj, noge so se mi pričele šibiti, pa pomislil: usedem se, si oddahnem in pogledam, če sem dobil kaj prida. Odgrem košaro in pogledam: v njej leži majhno dete, napol živo, komaj da še diha. Ei, ti vragee! pomislil. Zatorej babnica ni hotela dati košare! Zaradi tebe, prekletec, sem vzel greh na dušo!"

Koršun je hotel nadaljevati, a je umolknil in se zamislil.

"Kaj pa si naredil z otrokom?" je vprašal Prsten.

"Kaj naj bi ga bil pestoval, ali kaj? Kaj sem naredil? To se pač ve."

Starec je zopet umolknil.

"Ataman", je zdajci izpregovoril, "če pomislim na to, se mi srce stisne. Posebno danes, ko sem se preoblekel za berača, se tega spominjam tako živo, kakor da bi bilo včeraj. Pa ne samo to, temveč sam ne vem, zakaj mi prihajajo na misel stvari, na katere že davno nisem več mislil. Pravijo, da ne pomeni nič dobrega, če se kar na lepem pričneš spominjati nečesa, kar si že davno pozabil!..."

Starec je težko vzdihnil.

Oba razbojnika sta umolknila. Zdajci so nad njima završale perutnice — in temnorjav jastreb je strmoglavil staren pred noge. Isti čas se je sokol Adragan lahkotno spustil navzdol in letel mimo, ne da bi se mu zdelo vredno, spustiti se dol na žrtev."

Mitka je mahnil z roko. Od dalje so se pokazali sokolniki.

"Stric!" je naglo rekel Prsten, "pozabi, kar je bilo! Sedaj nisva več razbojnika, ampak slepa pripo-

vedkarja. Carski ljudje jezdiijo sem, vsak čas bodo tu. Le dobro se drži, stric, in dobro jim zasoli!"

Stari razbojnik je zmajal z glavo. "To ne kaže dobro zame," je rekel in pokazal na ubitega jastreba. "To je mene izključeval, ta beli sokol. Vidiš, ga že ni nikjer več. Ubil je in izginil."

Prsten ga je pozorno gledal in si nejevoljno pogladil tilnik.

"Čuj, stric," je rekel, "kdor te pozna, bi ne razumel, kaj se je danes zgodilo s tabo! Nočem te siliti. Pravijo, da je srce vedež. Morda tvoje srce ne sluti zaman nesreče. Ostanj tu, jaz pojdem sam v Slobodo."

"Ne", je odgovoril Koršun, "nisem govoril zaradi tega. Ako me čaka taka usoda, da bom moral v Slobodi položiti glavo na kladu, potem ni vredno ostati tu. Vse kaže, da mi je od rojstva usojeno tako. Vidiš zakaj sem govoril o teh stvareh: ali poznaš, ataman, na Volgi selo Bogorodickoje?"

"Kaj bi ga ne poznal!"

"In blizu te vasi, kakih pet vrst daleč, je kraj, ki ga zovo Popov krug?"

"Tudi Popov krug poznam."

"In na stari hrast na Popovem krugu se spominjaš?"

"Tudi na hrast se spominjam; samo da hrasta ni več tam, posekali so ga."

"Hrast so posekali, a štor so pustili."

"Kaj je torej na tem?"

"Le poslušaj. Jaz ne bom nikdar več videl matuške Volge, a ti se morda še vrneš v rojstni kraj. Ko boš na Volgi, pojdi na Popov krug. Poišči štor starega hrasta. Ko najdeš štor, šteje pet in štirideset korakov proti solnčnemu zahodu. Ko prešteješ korake, prični kopati na tistem mestu. Tamkaj" — je nadaljeval Koršun s pritaženim glasom — "sem svoje dni zakopal bogat zaklad. Tam leži dosti zlatih korablenikov (korablenik je star ruski eekin — Op. prel.), eekinov in srebrnih rubljev. Ako najdeš zaklad, bo vse tvoje. Na drugi svet ne bom jemal s sabo zaklada. Ako včasih pomislil, da bom tam odgovor dajal za vse, kar sem delal tukaj, potem mi dostikrat mraz izpreletava kožo. Ko mene več ne bo, daj, ataman, za mene služiti zadušnico. Vseeno je boljše tako. In ne skopari z de-

narjem za zadušnico. Dobro plačaj popa; naj odsluži kakor se spodobi, ničesar naj ne izpusti. Ime mi je pa Ameljan, saj veš. Samo ljudje so mi dali ime Koršun, krščen sem pa za Ameljana. Pop naj torej odsluži zadušnico za Ameljana; ti pa mu dobro plačaj, ne skopari z denarjem, ataman. Tebi pa zapuščam bogat zaklad, dovolj boš imel za vse življenje!"

Koršuna so prekinili sokolniki, ki so prijezdili.

"Hej, siromaki!" je zakričal eden izmed njih. "Povejte, kam je letel sokol?"

"Rad bi povedal, dragi moj", je odgovoril Prsten, "pa sem že štiri-deset let slep."

"Kako to?"

"Nekoč sem šel v goro po skalah lipovo lubje nabirat, pa vidim, da tam raste hrast in v hrastu čikajo pečena piščeta. Zlezem v duplino, snem piščeta, zredil sem se in nisem mogel ven. Kaj naj naredim? Tekel sem domov po sekiri, obtesal duplino in sem zlezal ven; pri tem so mi pa trske odtelele v oči in od takrat ne vidim več. Včasih jem šči in vtaknem žlico v uho; če me srbi nos, se praskam po hrbtnu!"

"Torej ste vi tisti slepci", je rekel sokolnik smeje se, "ki ste govorili s carjem? Bojarki se še sedaj smjejo zaradi vas. No, prijatelji, mi smo čez dan razveseljevali batjuško gosudarja, vi boste pa ponoči razveseljevali njegovo carsko milost. Pravijo, da hoče gosudar poslušati vaše pripovedke."

"Daj Bog zdravje njegovi carski milosti!" je povzel Koršun ter se naenkrt izpremenil. "Čemu bi ne poslušal! Ako si do noči ne izpahneva jezika, lahko pripovedujeva do jutra."

"Dobro, dobro," so rekli sokolniki. "Drugi pot pokramljamo z vama. Sedaj gremo iskat sokola, da rešimo tovariša. Ako Trifon ne najde Adragana, izgubi glavo; batjuška car se ne šali."

Sokolniki so odjahali po polju. Prsten in Koršun sta se zopet prišla Mitke in odšli so po cesti proti Slobodi. Niso še prišli do prve krčme, ko so ugledali dva peveca, ki sta brenkala na balalajke in pela na vse grlo:

"Kak u našega sosjeda vesela bila besjeda!"

Zahvala vsem

ki ste na kakršenkoli način doprinesli k prelepemu uspehu nedeljske prireditve v dvorani San José.

Ni bilo majhno delo, napolniti ogromno dvorano, v kateri se je zbralo čez 700 oseb. Največ seveda naši rojaki, toda bilo je tudi znatno število naših tukajšnjih prijateljev, ki so z navdušenjem sledili prelepemu sporedu.

Nastopi naših malih, ki so jih naše spretno sestre tako čudovito pripravile, so nekaj takega, da je vsako popisovanje nemogoče. To je treba videti. Videti te male drobščanke, kako so frleli po odru, kako je veselje in dobrota sijala iz njihovih drobcenih angeljskih obrazov in še, kako je mali palček — padel s svojega prestola, mogočne globe jurčka...

Pozdravni nastop trojice, petje in rajanje treh parov in nato še "Marquesito"... Precej se je potegnulo vse to, toda minilo je kot en hip.

Pevski nastop je bil spet nekaj dovršenega. Nekdo mi je rekel, človek Argentinec: "jaz grem največ zaradi vaše pesmi". Ni mogel prehaliti zborov, ko mi je podal pozneje svoje vtise. Vse simpatije si je pridobila tudi Zofka. Krasne glazbene nastope z glasovirjem in gostimi so mogli primerno oceniti le poznavalci glazbe. Ti so pa naročali, da naj častitamo umetnikom. Škoda, da so po nepazljivosti hišne uprave zanemarili zvočnike, ki bi glasove primerno ojačili in tako pomagali prelepi glazbi do polne veljave. Cirilu Krenu častitamo k lepemu uspehu.

Najtežjo nalogo so imele pa igralke v glavni točki prireditve. Zares po pravici smo bili v skrbeh, kako bo brez zvočnika. Pa so imele menda poseben dar ta dan, kajti prav do zadnjega konca je bilo jasno umeti njihove besede. Najboljši dokaz njihovega dovršenega dela pa je to, da so zmogle vzdržati v nepetosti in molku poslušajočo množico tudi na koncu pet ur dolgega programa. Marica, Jožica, Angela, Irena, ki so imele glavne vloge so bile v svojem delu nedosegljive in zasluži z ostalimi igralkami posebe še Erna Pašulinova častitke vseh gledalcev, ki so jim z gromkim ploskanjem dokazali svoje občudovanje.

Najtežje delo na odru pa je imela Vida Kjudrova. Njej gre pa poleg čestitk še javna zahvala za nesebično delo in skrb, s katero je držala v redu vse, kar je bilo za igro treba.

"Videli smo pa na odru tudi nov obraz v novi vlogi. Bil je to naš vrli Dolci Živec, ki je dokazal, da zna voditi tudi predstave na velikem odru in simpatično predstaviti ljudem naš obraz.

Važno vlogo so vršile tudi dekleta, ki so kar hitro razprodale lepo število srečk, toda ne vem kako se zahvaliti gospej Cotičevi, ki je imela na skrbi organizacijo srečolova, ki je dal tudi lep dobiček.

Gospa Fani Kerševan je skrbela za sladčice in so njene prodajalke znale lepo trgovati, da je vsega zmanjkalo.

Posebe pa naj se zahvalim vsem, kateri ste darovali prelepih dobitkov, katerih je bilo čez 200.

Janez Hladnik

Cerkveni vestnik

20. septembra na Paternalu maša za Viktorja Kerševan, obletnica. Za oboje žalni zbor.

Molitve na Avellanedi, kjer je tudi shod bratovščine Živega Rožnega Venca.

27. septembra. Maša na Avellanedi za rajne Kren in Sirk.

Pri sv. Rozi ob 12 uri obletna za Franca Ilnikar.

Bratovščina Živega Rožnega Venca bo prihodnji mesec, če bo šlo po sreči, imela lep praznik na Avellanedi, kjer bo 10. okt. blagoslovljena nova zastava, ki je že v delu. Rojaki na Avellanedi so se resno potrudili in že zbrali glavni del potrebnega zneska in je sedaj zastava že v delu.

Treba je pa, da se tudi rojaki to stran Riachuela zganete in prispevate, da tudi Buenos Aires dobi primerno zastavo, ki bo v ponos Slovincem.

Janez Hladnik

NAJ SE JAVIJO

Polkovnik Velimir Stamatović, kateri se nahaja v vjetniškem taborišču v Osnabrücku, Nemčija, se je potem dospisnice, kakršne so v rabi za vojne vjetnike, obrnil na naše

TRGOVINA JESTVIN "Bela Ljubljana"

IVAN MOČNIK

Sapaleri 2700 na Paternalu
U. T. 59 - 0467

kr. poslanistvo ter prosa, da se doštavi njegov naslov rojakom njegovim sorodnikom: Stevanu Djoku in Stanku Božariću, kateri so že več ko 20 let v Argentini.

Ker pa Kr. poslanistvu ni znan naslov teh izseljencev, prosa imenovan naše rojake, da bi mu sporočili, če kdo ve za naslov omenjenih Božarićov.

BANCO HOLANDES UNIDO
CURSAL BUENOS AIRES
Casa Central. 25 de Mayo 81
Agencia No 1. Corrientes 1900 • Agencia No 2. Cabildo 2426/30
DIRECCION GENERAL CURAÇAO

ENA PREDNOST
za vlagatelja v
NAŠO HRANILNICO
je lahkota s katero mu odpremo hranilni račun.
S samimi \$ 5.— lahko začne a istočasno mu je izročena lepa, moderna škrabica.
Vse bančno poslovanje obavljamo mi najhitreje ter v korist našim klientom, kateri se lahko predstavijo pri nas osebno ali pisмено na naši Centrali
BME. MITRE 234
ali na naših dveh podružnicah.

Ko so jih razbojniki došli, se je eden izmed pevcev, rdečelas mož s pavovim peresom na čapki, nagnil k Prstenu:

"Že pet dni je tvoj knez v ječi!" je rekel šepetaje med brenkanjem. "Vse sem zvedel. Jutri bo usmrčen. Sedi v velikoj ječi nasproti Maljutinem domu. Od katere strani naj pustimo petelina?"

"S tiste!" je odgovoril Prsten in pokazal v nasprotno stran od ječe.

Rdečelasi pevec je tlesknil z vsemi prsti po balalajkinem trebuhu, se obrnil od Prstena, kakor bi sploh ne bil govoril z njim, in nadaljeval s tenkim glasom:

"Kak u našego sosjeda
vesela bila besjeda!"

21. Pripovedka.

Ivan Vasiljevič je bil utrujen od lova in je odšel prej nego po navadi v svojo spalnico.

Kmalu se je pojavil Maljuta s ključi od ječe.

Na carjevo vprašanje je odgovoril Maljuta, da se ni zgodilo nič novega, da je Serebrjani priznal, da se je potegoval za Morozova v Moskvi, kjer je ubil sedem opričnikov in Vjazemskemu razsekla glavo.

"Toda", je pristavil Maljuta, "noče priznati, da bi bil stregel po tvojem carskem življenju, in tudi o Morozovu noče izpovedati ničesar. Po jutranjici ga trdo primem pri zaslišanju in ako kljub tezalnici in ognju ničesar ne izpove o Morozovu, potem nimamo več kaj odlašati in lahko napravimo konec z njim."

Ivan ni odgovoril. Maljuta je hotel nadaljevati, toda v spalnico je stopila stara dojilja Onufrevna.

"Batjuška", je rekla, "zjutraj si poslal sem dva slepeca. Menda sta pripovednika. Zunaj v veži čakata."

Car se je spomnil svojega srečanja z njima in ukazal poklicati slepeca.

"Ali jih poznaš, batjuška?" je vprašala Onufrevna.

"Zakaj?"

"Ali sta res slepa?"

"Kaj?" je vprašal Ivan in že se ga je lotila sumnja.

"Poslušaj me, gosudar," je nadaljevala dojilja; "čuvaj se teh pripovedarjev. Zdi se mi, da ne namestevata nič drugega, čuvaj se jih, ba-

tjuška, in slušaj me."

"Kaj pa veš o njih? Govori!" je rekel Ivan.

"Ne izprašuj me, batjuška. Kar vem, se ne da povedati z besedami; zdi se mi, da nista dobra človeka, a zakaj se mi tako zdi — tega ne izprašuj. Doslej še nikogar nisem svariila po nepotrebnem. Ko bi me bila poslušala tvoja rajnika mati, bi bila morda še sedaj živa in zdrava."

Maljuta je strahoma pogledal dojiljo.

"Kaj pa me gledaš?" je rekla Onufrevna. "Ti ubijaš samo nedolžne ljudi, zlobnih ljudi, kakor kaže, pa ti ni dano spoznati. Tega znanja ti nimaš, pes rdeči!"

"Gosudar!" je vzkliknil Maljuta. "Dovoli mi, da zaslišim te ljudi. Takoj zvem, kdo sta in od koga sta poslana."

"Ni treba", je rekel Ivan. "Sam jih zaslišim. Kje sta?"

"Tu za vrati, batjuška," je odgovorila Onufrevna; "v veži stojita."

"Maljuta, daj mi oklep s stene. In delaj se, kakor da bi šel domov, ko pa vstopita, se vrni v vežo, skrij se za vojaki za temi vrati in ko zakličem, priskočite in jih primite. Onufrevna, daj mi palico!"

Car si je nadel oklep, oblekel čez eno črno koretelj, legel na posteljo in položil poleg sebe palico, s katero je pred nedavnim časom prebodel nogo poslancu kneza Kurbskega.

"Sedaj naj prideta!" je rekel nato.

Maljuta je položil ključe pod carsko vzglavje in šel z dojiljo ven. Svetiljke pred sveto podobo so slabo razsvetljevale spalnico. Car je vidno utrujen ležal na postelji.

"Vstopita, siromaka," je rekla dojilja; "car vaju zove."

Prsten in Koršun sta vstopila; stopala sta oprezno in tipala okrog sebe z rokami.

Z enim samim bistrim pogledom je Prsten pregledal sobo in v njej nahajajoče se predmete.

Na levi od vrat je bil čelešnik; v srednjem oglu je stala carjeva postelja; med čelešnikom in posteljo je bilo v steni predrto okno, katerega nikdar niso zapirali z oknicami, ker je car rad videl, da so prvi solnčni žarki prodirali v njegovo spalnico. Sedaj je skozi to okno gledala luna in njen srebreni svet je poigral na pisanih pečnicah ob čelešniku.

"Pozdravljena, slepeca, muroska peka, ki boje vrtita!" je rekel car, pozorno, a skrivoma motreč poteze razbojnikov.

"Naj mnogo let zdravstvuje tvoja carska milost!" sta odgovorila Prsten in Koršun, klanjajoč se do tal. "Čuvaj, reši in usmili se te Mati božja, da pomiluješ naju uboga siromaka, ki po svetu hodiva, po vodi brodiva in božjega dneva ne vidiva! Čuvajta naj te sveti Peter in Pavel, Ivan Zlatoust, Kozma z Damjanom, hutinski čudotvorci in vsi svetniki božji! Usliši te Gospod, za kar ga moliš in prosiš! Naj bi vedno hodil v zlatu, s slastjo jedel in pil ter sladko spal! Tvojim sovražnikom pa se naj vedno kolea in jih muči glad, vsak dan naj jih lomijo krči in jih kolje kakor s koštrunovim rogom!"

"Hvala, hvala, siromaka!" je rekel Ivan, neprestano opazovaje razbojnika. "Ali ste že dolgo slepa?"

"Od mladih nog, batjuška gosudar," je odgovoril Prsten, se klanjaj in pripogibal kolena. "oba sva slepa od mladih nog! Ne spominjava se več, kdaj sva zadnjič videla božje solnce!"

"A kdo vaju je naučil pesmi peti in bajke pripovedovati?"

"Sam Gospod, batjuška, sam Gospod nas je štel za vredne že v starodavnih časih."

"Kako to?" je vprašal Ivan.

"Naši stareji pripovedujejo", je odgovoril Prsten, "in goslarji pojo o tem. Bilo je v starodavnih časih, ko se je Kristus Bog dvignil na nebo, in takrat so se razjokali vsi bedni, ubogi, slepi, hromi, z eno besedo vsi ubogi bratje: Kam letiš, Kristus Bog? Zakaj nas zapuščaš? Kdo nas bo hrani lin napajal? In rekel jim je Kristus, Car nebeški: Dam vam, je rekel, zlato goro, medeno reko, vinske vrtove, košate jabolane. Siti boste in napojeni, obuti in odedi! Ivan Bogoslav pa je rekel: Oj ti Rešenik usmiljeni! Ne daj jim niti zlate gore, niti medene reke, niti vinskih vrtov, niti košatih jabol! Ne bodo znali ravnati z njimi; pridejo k njim mogotei in bogataši, vzamejo jim to posest. A daj jim, Kristus, Car nebeški, daj jim svoje ime Kristusovo, daj jim sladke pesmi, slavne

pripovedke o starih časih in o božjih ljudeh. In siromaki bodo hodili po svetu, pripovedovali slavne pripovedke, vsakdo jih bo obul in oblekel, nakrmil s kruhom in soljo. In reče Kristus, Car nebeški: Naj se zgodi po tvojem, Ivan! Naj imajo sladke pesmi, zvonke gosli, slavne pripovedke. In kdor jih nasiti in napoji ter obrani temne noči, temu dam jaz mesto v raju, zanj ne bodo zaprta vrata nebeška!"

"Amen!" je rekel Ivan. "Kakšne pripovedke pa znata?"

"Vsake vrste znava, batjuška car, kakršne izvoli poslušati tvoja milost. Lahko ti pripovedujeva o Eršu Erševiču, sinu Ščetinikovem, o sedmih Semjonih, o kači Gorinšči, o goslih samogodnih, o Dobriču Nikitiču, o Akundinu..."

"Kako to," mu je Ivan segel v besedo, "ali samo ti pripoveduješ pripovedke? Zakaj pa je ta starec prišel s tabo?"

Prsten se je spomnil, da je Koršun molčal skoro ves čas, in da bi ga rešil mrkosti, nenaravno za pripovednika, je naenkrat izpremenil besedo in pričel zbijati šale.

"Ta starec?" je rekel in neopazeno Koršunu stopil na nogo. "To je moj tovariš Amjelka Gudok. Brado ima dolgo, a kratko pamet. Kadar nastne govorim, puste v kraj pustim, kako smešno izpustim, takrat mi pritrjuje, skozi prste pogleduje, tudi prižvižguje, mene pohvaljuje in pomolčuje. No ti, ded, bela brada, ki kakor rata koraca, mož, ki imaš nogo kot kokoš? Glej, da ne zaideva!"

"Kar je res, je res," je povzel Koršun in se zdrnil. "Naša časa je polna zelenega vina, če sem do vrha nalil, ga bom tudi izpil! Tako je, ded, petelinov glas, pa krtovo oko; šla sva na pot, pojdeva daleč odtod!"

"Hej, ljuli-tararah plešejo kože po gorah!" je govoril Prsten in se prestopil na drugo nogo. "Kože plešejo, mube orjejo, babuški Efronini pa v levem ušesu zvonijo!"

"Aja tutaja, aja tutaj!" ga je prekinil Koršun in se tudi prestopal. "Glej, na pesku rak sedi, pa se nič ne žalosti, tiho se ti v pest smeji. Ko bo dosti vode, konec bo nezdge."

"Ej, batjuška gosudar," je končal Prsten z nizkim poklonom: "ne

glej naju po strani. To ni pripovedka, ampak samo uvod zaradi lepšega."

"Dobro!" je rekel Ivan zevaje. "Rad imam dobre ljudi po tem, kakor se kažejo. Začnita pripovedko o Dobriču siromaku; morda zaspiš, ko vaju bom poslušal."

Prsten se je poklonil še enkrat, se odkašljal in pričel:

"V knežji sprejemnici pri Vladimiru, knezu kijevskem, je bila slovesna pojedina, bilo je pirovanje za kneze, bojarje in mogočne junake. Bilo je proti večeru in bilo je sredi pojedine, ko se je oglasilo nekaj vsem v začudenje: zatrobila je vojna trobenta. In je izpregovoril Vladimir, knez kijevski, solncee Svjatoslavjevič: Hej, vi knezi, bojarji, silni in mogočni junaki! Pošljite poizvedovat dva mogočna junaka: kdo se je drznil priti pred Kijev? Kdo se je drznil zatrobiti med pirovanje kneza Vladimir?"

Zaumeli so razburjeni junaki sredi dvorišča; zazveneli so meči jekleni ob silnih bedrih; udarile so palice železne ob rdeča krilca (krilce — stopnice pred hišo. — Op. prel.), čapke so zletele po zraku vsevprek. Nadeli so mogočni junaki bojno opravo, sedli na čilekonje, pojzdili ven na plano..."

"Čakaj!" je rekel Ivan, da bi pridjal več verjetnosti svoji želji, poslušati pripovednika. "Poznamo to pripovedko. Pripoveduj rajši o Akundinu."

"O Akundinu?" je rekel Prsten v zadregi, ko se je spomnil, da se v tej pripovedki poveličuje v nemilosti nahajajoči se Novgorod.

"O Akundinu? Gatjuška gosudar, to ni lepa pripovedka, je kmečka pripovedka. Izmislili so si to pripovedko glupi muži novi novgorodski. Sicer car, batjuška car, sem jo nekoliko pozabil."

"Pripoveduj, slepec!" je rekel Ivan strogo. "Pripoveduj vso, kakor je, in ne izpusti niti ene besede."

In car se je sam pri sebi smejal težkemu položaju, v katerega je spravil pripovednika.

Dasi je bil Prsten hud sam nase, da je predlagal to pripovedko, se je vendar, ne vedoč, v koliko je že znana Ivanu, odločil pričeti pripovedko in ne izpustiti ničesar.

(Nadaljevanje)